

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ:

ΜΠΑΝΤΟΥΛΑ ΑΣΗΜΙΝΑ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ
ΑΛΜΑΛΙΩΤΗΣ ΘΩΜΑΣ, ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ, ΗΛ. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ

ΘΕΣΗ ΕΡΓΟΥ:

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ
ΟΔΟΣ Χ. ΛΕΦΑΚΗ (από πλατεία Κρήνης έως Νέο Μουσείο)

ΕΡΓΟ:

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΛΕΦΑΚΗ, ΕΙΣΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΛΛΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΛΛΑΣ

ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

ΣΦΡΑΓΙΔΑ - ΥΠΟΓΡΑΦΗ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 10-12-2013	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 10-12-2013

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Άρθρο 1: Αντικείμενο της Συγγραφής

Η παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) αφορά στους γενικούς και ειδικούς συμβατικούς όρους για την εκτέλεση του Έργου «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΛΕΦΑΚΗ, ΕΙΣΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΛΛΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΛΛΑΣ», συνολικού προϋπολογισμού 307.500,00 € επιμεριζόμενο σε: δαπάνη εργασιών 182.022,66 €, Γ.Ε. & Ο.Ε. (18%) 32.764,08 €, απρόβλεπτα (15%) 32.218,01 €, πρόβλεψη αναθεώρησης 2.995,25 €, και Φ.Π.Α. (23%) 57.500,00 €, όπως αυτό περιγράφεται στην Τεχνική Περιγραφή της μελέτης και στα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης.

Άρθρο 2: Ισχύουσες διατάξεις

Η εκτέλεση του Έργου διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3669/08 «Κύρωση της Κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» (ΚΔΕ).

Επίσης ισχύουν:

- Οι διατάξεις περί ονομαστικοποίησης των μετοχών εργοληπτικών επιχειρήσεων κλπ. άρθρο 15 Ν. 2328/95 (ΦΕΚ Α' 159/95), άρθρο 11 Ν. 2372/96 (ΦΕΚ Α' 29/96), Ν. 2533/97 (ΦΕΚ Α' 228/97) καθώς και Π.Δ. 82/96 (ΦΕΚ Α' 66/96) και Ν 3310/05 (ΦΕΚ Α' 30/14-2-05), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά το Ν 3414/05 (ΦΕΚ Α' 279).
- Οι διατάξεις του Ν. 1642/86 για τον Φ.Π.Α. (ΦΕΚ Α' 25/86) και το άρθρο 27 του Ν. 2166/93 για κράτηση 6‰ στο ΤΣΜΕΔΕ (ΦΕΚ Α' 137/24-8-93)
- Ο Ν. 2362/95 - Δημόσιο Λογιστικό (ΦΕΚ Α' 247/95)
- Ο Ν. 2522/97 - Δικαστική προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο (ΦΕΚ Α' 178/97)
- Ο Ν. 3021/2002 (ΦΕΚ. Α' 143/19-6-2002)
- Ο Ν. 3060/2002 (ΦΕΚ. Α' 242/11-10-2002)
- Ο Ν. 3090/2002 (ΦΕΚ. Α' 329/24-12-2002)

Οι σε εκτέλεση των ανωτέρω διατάξεων εκδοθείσες αποφάσεις, καθώς και λοιπές διατάξεις που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στα Συμβατικά Τεύχη της παρούσας εργολαβίας και γενικότερα κάθε διάταξη (Νόμος, Διάταγμα, Απόφαση, κ.λ.π.) που διέπει την εκτέλεση του Έργου, στο οποίο αναφέρεται η παρούσα Συγγραφή Υποχρεώσεων, έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά παραπάνω.

Άρθρο 3: Ορισμοί, Συμβατικά στοιχεία

Εργοδότης – Κύριος του Έργου: ο Δήμος Πέλλας

Φορέας κατασκευής του Έργου: ο Δήμος Πέλλας

Προϊστάμενη Αρχή: η Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου Πέλλας για όλες τις προσυμβατικές διαδικασίες και για όλες τις μετασυμβατικές διαδικασίες το Δημοτικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)

Διευθύνουσα / Επιβλέπουσα Υπηρεσία: η Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ του Δήμου Πέλλας

Επιβλέπων: ο Τεχνικός Σύμβουλος του Εργοδότη και επιβλέπων του έργου Μηχανικός

Ανάδοχος: η Εργοληπτική Επιχείρηση ή Κοινοπραξία που συνάπτει τη Σύμβαση εκτέλεσης με τον Κύριο του Έργου

Μελέτη: το σύνολο των Σχεδίων και Τευχών που έχουν συνταχθεί για την εκτέλεση του έργου: «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΛΕΦΑΚΗ, ΕΙΣΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΛΛΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΛΛΑΣ»

Έργο: το σύνολο των εργασιών που προβλέπονται από τη Μελέτη για την υλοποίηση της κατασκευής «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΛΕΦΑΚΗ, ΕΙΣΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΛΛΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΛΛΑΣ»

«Τιμολόγιο Έργου» ή «Τιμολόγιο Προσφοράς» ή «Τιμολόγιο» ή «Συμβατικό Τιμολόγιο»: το Τιμολόγιο Μελέτης της Υπηρεσίας με τις τιμές μονάδος μειωμένες κατά το ποσοστό έκπτωσης που προσφέρει ο Ανάδοχος κατά τον διαγωνισμό

Τα Συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας είναι κατά τη σειρά ισχύος τους τα παρακάτω:

1. Το Συμφωνητικό
2. Η Διακήρυξη της Δημοπρασίας
3. Το Έντυπο Οικονομικής Προσφοράς του Αναδόχου
4. Το Τιμολόγιο Μελέτης
5. Η παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)
6. Οι Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές Υποχρεωτικής Εφαρμογής (Ε.Τ.Ε.Π.), οι Προσωρινές Προδιαγραφές και τα Παραρτήματα τους
7. Η Τεχνική Περιγραφή (Τ.Π.)
8. Ο Προϋπολογισμός Μελέτης
9. Οι εγκεκριμένες Μελέτες που θα χορηγηθούν στον Ανάδοχο από την Υπηρεσία καθώς και οι Τεχνικές Μελέτες που, αν απαιτηθούν, θα συνταχθούν από τον Ανάδοχο σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης, όπως τελικά θα εγκριθούν αυτές από την Υπηρεσία.
10. Το Χρονοδιάγραμμα / Πρόγραμμα κατασκευής των έργων, που θα υποβληθεί από τον Ανάδοχο, όπως αυτό τελικά θα εγκριθεί από την Υπηρεσία.

Άρθρο 4: Εγγυήσεις, Προθεσμίες, Ποινικές Ρήτρες, Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του Έργου

1. Η εγγύηση συμμετοχής στον διαγωνισμό και η εγγύηση για την καλή εκτέλεση του Έργου καθορίζονται στα άρθρα 15 και 17 της Αναλυτικής Διακήρυξης. Συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται και σε κάθε μεταγενέστερη επαύξηση του ποσού της σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 35 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ). Στην εγγυητική επιστολή το ποσό της εγγύησης θα εκφράζεται σε ακέραιες μονάδες Ευρώ κατόπιν σχετικής στρογγυλοποίησης. Αν, για λόγους που αφορούν τον Κύριο του Έργου, δεν είναι δυνατή η έναρξη των εργασιών μετά την υπογραφή της σύμβασης, ο Ανάδοχος, πέραν της, κατά τις κείμενες διατάξεις, αποζημίωσής του για τις θετικές ζημιές μετά την υποβολή έγγραφης όχλησης, μπορεί να υποβάλει αίτηση προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία για επιστροφή της παραπάνω πρόσθετης εγγύησης. Επί της αιτήσεως αποφασίζει αιτιολογημένα η Προϊσταμένη Αρχή, εντός μηνός από της υποβολής της, κατόπιν εισηγήσεως της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει εκ νέου πρόσθετη εγγύηση, όταν καταστεί δυνατή η έναρξη των εργασιών στο Έργο, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 5 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).
2. Για την περάτωση του Έργου **ορίζεται προθεσμία 180 (εκατόν ογδόντα) ημερολογιακών ημερών**, με αφετηρία την κοινοποίηση της Σύμβασης στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία και όχι πέραν των 15 ημερών από την υπογραφή του Συμφωνητικού από τον Ανάδοχο του Έργου. Επίσης ορίζονται οι παρακάτω ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες σε εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 48 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ):
 - Στο τέλος του πρώτου ημερολογιακού διμήνου από την έναρξη του Έργου πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες αποξηλώσεων, εκσκαφών και κατασκευής υποδομών στο σύνολο της περιοχής επέμβασης.
 - Στο τέλος του δεύτερου ημερολογιακού διμήνου από την έναρξη του Έργου πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες κρασπεδώσεων και διαμόρφωσης του βορείου πεζοδρομίου.
 - Στο τέλος του τρίτου ημερολογιακού διμήνου από την έναρξη του Έργου πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες κρασπεδώσεων και διαμόρφωσης του νοτίου πεζοδρομίου.
3. Υπέρβαση της παραπάνω συνολικής προθεσμίας συνεπάγεται την επιβολή ποινικής ρήτρας σύμφωνα με το άρθρο 49 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ). Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν υπέρ του Κυρίου του Έργου, αν ο Ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητα του, την συνολική και τις τυχόν τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του Έργου. **Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του Έργου.** Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συνολικής και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών **δεν ανακαλείται**. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά αν το Έργο περατωθεί μέσα στην συνολική προθεσμία και τις εγκεκριμένες παρατάσεις της.

4. Για κάθε ημερολογιακή ημέρα υπέρβασης, με υπαιτιότητα του Αναδόχου, της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του όλου Έργου, επιβάλλεται ποινική ρήτρα, σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ.2 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).
5. Για τη χορήγηση παράτασης απαιτείται έγκαιρη αίτηση του Αναδόχου, ώστε το σχετικό αίτημα να εγκριθεί μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία.
6. Παράταση των προθεσμιών δίνεται μόνον ύστερα από έγκριση της Προϊσταμένης του Έργου Αρχής, αν οι καθυστερήσεις δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του Αναδόχου. Σε κάθε περίπτωση ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του Έργου για επιπλέον χρονικό διάστημα ίσο προς το ένα τρίτο της συνολικής προθεσμίας του Έργου και όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (**οριακή προθεσμία**).
7. Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάση την αρχική συμβατική προθεσμία και τις τυχόν παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του Αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του.
8. Ο Ανάδοχος, με βάση την ολική προθεσμία και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του Έργου, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ). Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου και πάντως ανά ημερολογιακό μήνα τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεστούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα και σχετική έκθεση. Η Υπηρεσία μπορεί να ζητήσει τη σύνταξη χρονοδιαγράμματος με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης.
9. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία εγκρίνει το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του Αναδόχου σχετικά με τη σειρά και τη διάρκεια κατασκευής των έργων, ανάλογα με τις δυνατότητες χρονικής κλιμάκωσης των πιστώσεων, μέσα στα όρια των συμβατικών προθεσμιών. Η έγκριση γίνεται σε δέκα (10) ημερών από την υποβολή του χρονοδιαγράμματος. Αν η έγκριση δεν γίνει μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, ή αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν ζητήσει γραπτά η Διευθύνουσα Υπηρεσία διευκρινήσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί, εφόσον βέβαια τηρεί τα συμβατικά τεύχη και την ισχύουσα νομοθεσία. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του Έργου.
10. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι ποσότητες των εργασιών ή στις περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 46 παρ. 2. του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ). Το χρονοδιάγραμμα θα συνοδεύεται από έκθεση, όπου θα περιγράφονται αναλυτικά οι μέθοδοι εργασίας, τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν και οι αποδόσεις τους, ο αριθμός των εργατών κλπ για τις κύριες δραστηριότητες, έτσι που να εδραιώνουν συγκεκριμένα την αξιοπιστία των προτεινόμενων προτάσεων.
11. Ο Ανάδοχος υποχρεούται, με δαπάνη του, να παρακολουθεί ανελλιπώς την εφαρμογή του χρονοδιαγράμματος και να το αναπροσαρμόζει κάθε μήνα στην περίπτωση που προκύπτει απόκλιση, ούτως ώστε να τηρηθεί τελικά πιστά η συνολική προθεσμία και οι παραπάνω τασσόμενες ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες αποπεράτωσης του όλου Έργου. Η τήρηση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής του Έργου που είναι από τις πιο βασικές υποχρεώσεις του Αναδόχου, θα παρακολουθείται ανελλιπώς και αυστηρά από την επίβλεψη και σε περίπτωση καθυστέρησης ο Ανάδοχος μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος, ύστερα από ειδική πρόσκληση της Υπηρεσίας.

Άρθρο 5: Πρόσκαιρη διακοπή εκτέλεσης του έργου

1. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία με γραπτή και μόνο Εντολή διακοπής προς τον Ανάδοχο, μπορεί να διακόπτει την εκτέλεση του Έργου εν λόγω ή εν μέρει και τότε θα ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου αυτού.
2. Εφ' όσον η διακοπή διαταχθεί για τη διευκόλυνση της Υπηρεσίας και όχι με υπαιτιότητα του Αναδόχου, παραταθεί πέρα από πέντε (5) συνεχείς ημερολογιακές ημέρες και αφορά στο σύνολο ή ουσιαστικό τμήμα του Έργου, ο Ανάδοχος θα έχει το δικαίωμα να ζητήσει εύλογη παράταση της αντίστοιχης τελικής ή τμηματικής προθεσμίας και επιπλέον τις αποδεδειγμένες δαπάνες που υπέστη μόνο για το πέρα από τις πέντε (5) ημερολογιακές ημέρες χρονικό διάστημα.
3. Εφ' όσον η διακοπή διαρκέσει λιγότερο από πέντε (5) ημερολογιακές ημέρες, ο Ανάδοχος δεν θα έχει το δικαίωμα να ζητήσει εύλογη παράταση και τις δαπάνες του σύμφωνα με τα προηγούμενα. Αν όμως οι διακοπές αυτές ξεπεράσουν αθροιστικά τις δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες, τότε ο Ανάδοχος θα μπορεί να ασκήσει τα παραπάνω δικαιώματά του. Οι αυξομειώσεις που θα δίνονται

- σύμφωνα με τα προηγούμενα θα αποτελούν πλήρη και ολοσχερή εξόφληση του Αναδόχου για κάθε αξίωσή του οποιασδήποτε φύσης εξαιτίας των εν λόγω διακοπών.
4. Εφ' όσον η διακοπή που θα διαταχθεί για τη διευκόλυνση της Υπηρεσίας και όχι με υπαιτιότητα του Αναδόχου, αφορά στο σύνολο των εργασιών και διαρκέσει περισσότερες από ενενήντα (90) συνεχείς ημερολογιακές ημέρες, τότε ο Ανάδοχος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή ανακοίνωση προς την Υπηρεσία, να προβεί στην καταγγελία της Σύμβασης. Με την καταγγελία αυτή θα έχει το δικαίωμα να καταγγείλει τη Σύμβαση αν, πριν από την καταγγελία αυτή, η Υπηρεσία του επιδώσει γραπτή εντολή να ξαναρχίσει το Έργο.
 5. Κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε από τις εν λόγω διακοπές, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να παίρνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για τη συντήρηση και προστασία του Έργου που θα έχει ολοκληρώσει ή εν μέρει, καθώς και για τα υλικά και τον εξοπλισμό που βρίσκονται στο Εργοτάξιο.

Άρθρο 6: Μελέτη των συνθηκών του Έργου

Ο Ανάδοχος με την προσφορά του αποδέχεται ότι μελέτησε τη φύση και τοποθεσία του Έργου, τις γενικές, τοπικές και ειδικές συνθήκες του, τις μεταφορές, διάθεση, διαχείριση και εναποθήκευση των υλικών, την ευχέρεια εξεύρεσης εργατικών χειρών, ύδατος, ηλεκτρικού ρεύματος, την κατάσταση των οδών, την ενδεχόμενη ανάγκη κατασκευής οδών προσπελάσεως, τις μεταβολές των καιρικών συνθηκών, τις διάφορες ανυψώσεις του ύδατος, των ποταμών, χειμάρρων, παλίρροιας ή παρόμοιες φυσικές συνθήκες στον τόπο του Έργου, το είδος, την ποιότητα και ποσότητα των υλικών που πιθανά να συναντήσει πάνω και κάτω στο έδαφος, το είδος και τα μέσα που θα χρειαστούν πριν από την έναρξη του Έργου και κατά την πρόοδο των εργασιών και οποιαδήποτε άλλα ζητήματα, τα οποία μπορούν καθ' οιονδήποτε τρόπο να επηρεάσουν τις εργασίες ή το κόστος τους, σε συνδυασμό με τους όρους της Σύμβασης. Παράλειψη του Αναδόχου για την ενημέρωσή του με κάθε δυνατή πληροφορία που αφορά στους όρους αυτούς, δεν τον απαλλάσσει της ευθύνης για την πλήρη συμμόρφωσή του με τη Σύμβαση.

Οι συνθήκες αυτές και οι οποιεσδήποτε δεσμεύσεις του Αναδόχου που απορρέουν από αυτές, έχουν συνεκτιμηθεί από τη συμπλήρωση της προσφοράς για το συγκεκριμένο έργο και βαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον Ανάδοχο. Σε καμία περίπτωση δεν θα δεχθεί η Υπηρεσία παράταση του αρχικά οριζόμενου χρόνου περατώσεως του έργου και αναπροσαρμογή τιμολογίου λόγω των προαναφερόμενων ειδικών συνθηκών, δυσχερειών στην μεταφορά υλικών, διαμονής εργατοτεχνικού προσωπικού, μειωμένης απόδοσης και οποιονδήποτε άλλο λόγο που αφορά στον Ανάδοχο και μόνο.

1. Ο Ανάδοχος βεβαιώνει ότι έχει επισκεφθεί την περιοχή του Έργου και έχει προβεί σε επιτόπια εξέταση της θέσης του, των γειτονικών χώρων και της τυχόν δουλείας και τρόπου διελεύσεως και ότι ενημερώθηκε για τις απαιτούμενες βοηθητικές εγκαταστάσεις, για τον τύπο εξοπλισμού για τη θέση και καταλληλότητα των υλικών κατασκευής, για τα μέσα προσπέλασης στην τοποθεσία του Έργου, για τις τοπικές συνθήκες και για όλες τις άλλες τοπικές συνθήκες που μπορούν να επιδράσουν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκτέλεση των εργασιών ή στο κόστους τους.
2. Ο Ανάδοχος βεβαιώνει επίσης ότι οι τιμές που αναφέρονται στο Τιμολόγιο της προσφοράς του, είναι αποτέλεσμα δικών του υπολογισμών και βασίζονται στη δική του γνώση και εκτίμηση των συνθηκών και κινδύνων που υπάρχουν και όχι σε οποιαδήποτε περιγραφή ή δήλωση της Υπηρεσίας.
3. Στοιχεία σχετικά με τις συνθήκες υπεδάφους, υδρολογικά στοιχεία ή άλλες παρατηρήσεις, που ενδεχομένως έχει η Υπηρεσία, θα βρίσκονται στη διάθεση του Αναδόχου για ενημέρωσή του και μόνο, πλην όμως δεν υπάρχει καμία ρητή ή υπονοούμενη εγγύηση της Υπηρεσίας για οποιαδήποτε ερμηνεία τους. Ο Ανάδοχος δηλώνει ότι αποδέχεται τα παραπάνω και ότι σχημάτισε τη δική του γνώμη για τα χαρακτηριστικά των υλικών εκσκαφής με επιτόπια επιθεώρηση της περιοχής και με άλλες έρευνες, που θεώρησε αναγκαίες και ότι έδωσε δική του ερμηνεία στα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη του και αναλαμβάνει ρητά και ανεπιφύλακτα τη σχετική ευθύνη και τον κίνδυνο.

Άρθρο 7: Έκπτωση του Αναδόχου

Αν ο Ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της Υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη Σύμβαση ή την ισχύουσα νομοθεσία, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).

Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του Αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της Συμβάσεως:
 - i. την έναρξη των εργασιών ή
 - ii. την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη Σύμβαση.

- β) Υπερβεί, με υπαιτιότητα του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη Σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης.
- γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, κατά δύο τουλάχιστον μήνες, έστω και μια αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικειμένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις τυχόν υπογραφείσες συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του Έργου, έστω κι αν η καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητα του. Η παράταση χορηγείται στη περίπτωση αυτή χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή των προβλεπόμενων στις διατάξεις του άρθρου 49 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).
- δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο Ανάδοχος έκπτωτος για το λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 60 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ) για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του Έργου και να έχει απορριφθεί, στα πλαίσια της εφαρμογής των διατάξεων αυτών η ένσταση του Αναδόχου.
- ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτήν απαιτείται η κοινοποίηση δυο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της Διευθύνουσας Υπηρεσίας προς τον Ανάδοχο.
- Η παραπάνω περίπτωση γ) εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση παραβίασης των ενδεικτικών προθεσμιών εκτέλεσης του Έργου.

Άρθρο 8: Τόπος διαμονής Αναδόχου, Ορισμός αντικλήτου

Κατά την υπογραφή της Σύμβασης, ο Ανάδοχος υποχρεούται να δηλώσει εγγράφως στον Κύριο του Έργου και στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία τον τόπο διαμονής του κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του Έργου, εφόσον δεν είναι κάτοικος της έδρας του Κυρίου του Έργου.

Με δήλωσή του ο Ανάδοχος γνωστοποιεί στην Υπηρεσία τη νόμιμη εκπροσώπησης του ή τους τυχόν πληρεξουσίους του και διορίζει και τον αντίκλητό του, υποβάλλοντας συγχρόνως με τη δήλωση διορισμού και έγγραφο αποδοχής του διορισμού από τον αντίκλητο. Ο αντίκλητος πρέπει να είναι κάτοικος της έδρας του Κυρίου του Έργου και να τυγχάνει της αποδοχής της Υπηρεσίας. Προς αυτόν κοινοποιούνται τα έγγραφα της Υπηρεσίας.

Κάθε αλλαγή αντικλήτου καθώς επίσης και κάθε μεταβολή της Διεύθυνσης του αντικλήτου ή του Αναδόχου κατά την διάρκεια ισχύος της Σύμβασης, πρέπει να αναφέρεται αμέσως στον Εργοδότη και στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία.

Κατά τα λοιπά ισχύει το άρθρο 30 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).

Άρθρο 9: Εκπροσώπηση, Επιβλέπων μηχανικός του Αναδόχου

1. Ο Ανάδοχος πριν από την έναρξη των εργασιών της Σύμβασης ή το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από αυτήν, είναι υποχρεωμένος με δαπάνες του να εγκαταστήσει στο εργοτάξιο γραφείο, το οποίο θα διατηρήσει καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του Έργου και μέχρι την προσωρινή παραλαβή του. Του εν λόγω γραφείου θα προΐσταται μηχανικός με επαρκή πείρα σε έργα παρόμοια με αυτό της παρούσας Σύμβασης και ο οποίος θα είναι ο μόνος και αποκλειστικά, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, Υπεύθυνος Επιβλέπων Μηχανικός των οποιωνδήποτε έργων που θα εκτελεστούν από τον Ανάδοχο στο πλαίσιο της Σύμβασης.

Ο μηχανικός αυτός, λόγω της ιδιότητάς του αυτής, έχει όλες τις κατά νόμο ποινικές ή άλλες ευθύνες και είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται πλήρως με τη νομοθεσία, να βρίσκεται στο εργοτάξιο, να παίρνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας και να υπογράφει εκ μέρους του Αναδόχου τα χρονοδιαγράμματα, τις επιμετρήσεις, τα πρωτόκολλα αφανών εργασιών, τα πρωτόκολλα κανονισμού τιμών μονάδων νέων εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ), τους συγκριτικούς πίνακες και τις πιστοποιήσεις με τα στοιχεία που τις συνοδεύουν.

Ο ίδιος μηχανικός μπορεί να είναι με συμβολαιογραφική πράξη ολικά ή μερικά πληρεξούσιος ή εκπρόσωπος ή αντίκλητος του Αναδόχου. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ανακοινώνει στις κατά νόμο αστυνομικές και λοιπές αρχές το ονοματεπώνυμο και λοιπά κατά νόμο στοιχεία του παραπάνω μηχανικού, καθώς και του αναπληρωτή του.

2. Ο εν λόγω μηχανικός ο οποίος θα αποκαλείται στο εξής Επιβλέπων Μηχανικός του Αναδόχου πρέπει πριν από τον διορισμό του να τύχει της έγγραφης έγκρισης της Υπηρεσίας.
Για να εξασφαλίσει την έγκριση αυτή ο Ανάδοχος πρέπει μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 1 να υποβάλει στην Υπηρεσία όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που αφορούν στα προσόντα και στην εμπειρία του προτεινόμενου Μηχανικού και του αναπληρωτή του, καθώς και τις δηλώσεις τους με τις οποίες αποδέχονται τον διορισμό αυτόν.
Η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να αρνηθεί την από μέρους της έγκριση εάν, κατά τη γνώμη της, ο προτεινόμενος Επιβλέπων Μηχανικός δεν έχει τα ανάλογα προσόντα και την απαιτούμενη εμπειρία και δεν είναι ενδεδειγμένος ή είναι, για οποιοδήποτε λόγο, ακατάλληλος να αναλάβει τη θέση αυτή.
Ακόμα η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να αρνηθεί την από μέρους της έγκριση του αναπληρωτή του εν λόγω μηχανικού για τους ίδιους παραπάνω λόγους.
Η από μέρους της Υπηρεσίας έγκριση του διορισμού του Επιβλέποντα Μηχανικού ή του αναπληρωτή του δεν δημιουργεί καμία ευθύνη ή υποχρέωση στην Υπηρεσία από τις πράξεις ή παραλείψεις τους και δεν μεταβάλλει καθόλου τις υποχρεώσεις του Αναδόχου.
3. Η αμοιβή του Επιβλέποντα Μηχανικού καθώς και κάθε άλλη γενικά απαίτησή του για επίβλεψη του Έργου βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον Ανάδοχο.
4. Ρητά καθορίζεται ότι ο Ανάδοχος ευθύνεται έναντι της Υπηρεσίας απεριόριστα και σε ολόκληρο για τις πράξεις και παραλείψεις του Επιβλέποντα Μηχανικού του και είναι υποχρεωμένος να αποκαθιστά αμέσως κάθε θετική ζημιά που προκαλείται εξαιτίας του σε βάρος της Υπηρεσίας ή παντός τρίτου.
5. Με την εγκατάσταση του γραφείου ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ανακοινώνει εγγράφως στην Υπηρεσία και τα ονόματα των μελών του προσωπικού του εργοταξίου του, που είναι εξουσιοδοτημένα να παραλαμβάνουν αντί αυτού τις οδηγίες και παρατηρήσεις της Υπηρεσίας που αφορούν στο Έργο.
6. Ο Ανάδοχος, αμέσως μετά την ανάθεση του Έργου θα υποβάλει στην Υπηρεσία για έγκριση, ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Διεύθυνσης και εκτέλεσης του Έργου από αυτόν (οργανόγραμμα) . Το Πρόγραμμα αυτό θα περιλαμβάνει το προτεινόμενο σύστημα διεύθυνσης και επίβλεψης του Έργου, τη δομή, οργάνωση και περιοχές ευθύνης των σχετικών κλιμακίων, τη στελέχωση των κλιμακίων με επιστημονικό και άλλο προσωπικό, καθώς και τον εξοπλισμό που θα διατεθεί για τη λειτουργία του παραπάνω συστήματος. Των κλιμακίων Διεύθυνσης και εκτέλεσης του Έργου θα προΐσταται ο Διευθυντής του Έργου του Αναδόχου.
7. Ο Ανάδοχος θα είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιήσει την οργανωτική δομή που θα προτείνει στην προσφορά του, διαμορφωμένη με βάση τις παρατηρήσεις της Υπηρεσίας.
8. Θα είναι δεσμευτική η παρουσίαση των ατόμων σε "θέσεις κλειδιά" στην προσφορά του Αναδόχου και θα χρησιμοποιηθούν μόνον τα άτομα αυτά στην εκτέλεση του Έργου, εκτός αν άλλως απαιτηθεί από την Υπηρεσία.
9. Όλο το προσωπικό του Αναδόχου που θα απασχολείται με τη διεύθυνση και επίβλεψη του Έργου, θα έχει την απαιτούμενη εμπειρία -κατασκευαστική ή διοικητική- σε παρόμοια έργα, ανάλογα με τη θέση που πρόκειται να καταλάβει στα κλιμάκια Διεύθυνσης και εκτέλεσης του Έργου και τις αντίστοιχες ευθύνες.
10. Το παραπάνω Πρόγραμμα θα συνοδεύεται από Βιογραφικά Σημειώματα όλου του προσωπικού του Αναδόχου, πιστοποιητικά και λοιπά λεπτομερή στοιχεία που θα αφορούν στα προσόντα και στην εμπειρία του. Το κύριο προσωπικό του Έργου θα είναι διπλωματούχοι μηχανικοί.
11. Η Υπηρεσία μπορεί, κατά την απόλυτη κρίση της, να μη δώσει την έγκρισή της για οιοδήποτε στέλεχος τεχνικό ή διοικητικό του Αναδόχου, σε περίπτωση κατά την οποία θεωρήσει ότι αυτό δεν έχει τα απαραίτητα προσόντα και εμπειρία ή δεν είναι κατάλληλο για την παραπάνω θέση.
12. Με την έναρξη των εργασιών εγκατάστασης του Αναδόχου, θα αναλάβει τα καθήκοντά του και ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου, ο οποίος θα ορισθεί κατά την υπογραφή της εργολαβικής Σύμβασης, όπως επίσης και ο αναπληρωτής του.
13. Ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου θα είναι έμπειρος διπλωματούχος μηχανικός με κατασκευαστική εμπειρία παρομοίων έργων, που θα διορισθεί από τον Ανάδοχο ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας. Για την έγκριση του παραπάνω προτεινόμενου Μηχανικού, ο Ανάδοχος θα υποβάλει στην Υπηρεσία με την υπογραφή της Σύμβασης, πριν την ανάληψη των καθηκόντων του, όλες τις πληροφορίες, πιστοποιητικά και λοιπά λεπτομερή στοιχεία, που θα αφορούν τα προσόντα και την εμπειρία του. Η Υπηρεσία μπορεί κατά την απόλυτη κρίση της να μη δώσει την έγκρισή της για τον προτεινόμενο Μηχανικό, σε περίπτωση κατά την οποία θεωρήσει ότι αυτός δεν έχει τα απαραίτητα προσόντα και εμπειρία ή δεν είναι κατάλληλος για την παραπάνω θέση. Ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου οφείλει να ομιλεί, διαβάζει και γράφει άριστα την Ελληνική γλώσσα. Σε αντίθετη περίπτωση ο Ανάδοχος θα διαθέτει με δαπάνες του μόνιμα τεχνικό διερμηνέα. Ο Ανάδοχος υποχρεούται επίσης να υποβάλει συγχρόνως κατάσταση προσωπικού του εργοταξίου, το οποίο θα

- είναι εξουσιοδοτημένο να αναπληρώνει τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού γραφείου, όταν απουσιάζει.
- Ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου θα είναι πλήρως εξουσιοδοτημένος με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο να εκπροσωπεί τον Ανάδοχο σε όλα τα θέματα του Εργοταξίου, περιλαμβανομένης της παραλαβής των εντολών, ειδοποιήσεων, οδηγιών ή παρατηρήσεων της Υπηρεσίας επί τόπου του Έργου και της υπογραφής κάθε εγγράφου και στοιχείου, που η υπογραφή του προβλέπεται επί τόπου του Έργου (παραλαβές, επιμετρήσεις, ημερολόγια κλπ.).
14. Ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου είναι υπεύθυνος για την έντεχνη, άρτια και ασφαλή εκτέλεση των εργασιών και για τη λήψη και εφαρμογή των απαιτούμενων μέτρων προστασίας και ασφαλείας των εργαζομένων στο Έργο, καθώς και κάθε τρίτου. Γι' αυτό ο Προϊστάμενος αυτός πρέπει να υποβάλει στην Υπηρεσία υπεύθυνη δήλωση (του Ν.1599/86), με την οποία να αποδέχεται το διορισμό του και τις ευθύνες του.
 15. Ο Ανάδοχος επίσης, θα ορίσει τον Μηχανικό Ασφαλείας του Έργου, ο οποίος θα πρέπει να είναι διπλωματούχος μηχανικός, και θα είναι πλήρως και αποκλειστικά υπεύθυνος επί θεμάτων ασφαλείας, σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία.
 16. Ο ορισμός και η αποδοχή διορισμού του Μηχανικού Ασφαλείας του Αναδόχου θα πρέπει να γίνει εντός 15 ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της Σύμβασης.
 17. Ο Μηχανικός Ασφαλείας θα παρίσταται στο Εργοτάξιο καθημερινώς και για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν οι εργασίες στο Εργοτάξιο. Ως υπεύθυνος ασφαλείας θα πρέπει να υποβάλει στη Υπηρεσία υπεύθυνη δήλωση, με την οποία να αποδέχεται το διορισμό του και τις ευθύνες του.
 18. Η Υπηρεσία δύναται, κατά την απόλυτη κρίση, της να ανακαλέσει την έγγραφη έγκρισή της για τον ορισμό οποιουδήποτε από τα παραπάνω πρόσωπα, οπότε ο Ανάδοχος υποχρεούται να το απομακρύνει και να το αντικαταστήσει με άλλο, του οποίου ο διορισμός θα υπόκειται επίσης στην έγγραφη έγκριση της Υπηρεσίας.
 19. Επίσης, η Υπηρεσία μπορεί να διατάσσει τη στελέχωση του εργοταξίου με πρόσθετο προσωπικό, όταν κατά την κρίση της είναι απαραίτητο. Ρητά καθορίζεται ότι, η αποδοχή των υπ' όψη προσώπων από την Υπηρεσία, σε καμία περίπτωση δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από τις ευθύνες του και τις υποχρεώσεις του, ο δε Ανάδοχος παραμένει πάντοτε αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου υπεύθυνος απέναντι στην Υπηρεσία.
 20. Ο Ανάδοχος, εκτός από τον διορισμό του Διευθυντού του Έργου και του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού γραφείου και των αντικαταστατών τους, υποχρεούται να στελεχώσει μονίμως τα γραφεία του στο εργοτάξιο με επιτελείο από ειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό, αναγκαίο για τη διεύθυνση, παρακολούθηση και εκτέλεση του Έργου. Στο προσωπικό αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται, όποτε και για όσο διάστημα απαιτηθεί από την Υπηρεσία, ο Ειδικός Σύμβουλος του Αναδόχου (με το κατά περίπτωση κατάλληλο προσωπικό).
 21. Ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει κατά προτίμηση Ελληνικό προσωπικό, προκειμένου για εργάτες και τεχνίτες. Θα παρέχεται στον Ανάδοχο το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει αλλοδαπό ειδικευμένο προσωπικό σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία.

Άρθρο 10: Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο*.

1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο, ώστε να εξαλείφονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου: ΠΔ 305/96 (αρ. 7-9), Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.7), Ν. 3850/10** (αρ. 42).

* Η έννοια του εργοταξίου ορίζεται στο άρθρο 2 παρ.1 σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.

** Ο Ν. 3850/10 Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων αρ. δεύτερο, καταργεί διατάξεις που ρυθμίζονται από αυτόν όπως διατάξεις των: Ν. 1568/85, ΠΔ 294/88, ΠΔ 17/96, κλπ.

Για την σωστή εφαρμογή της παρ. γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφαλείας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

2. Στο πλαίσιο της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται:

- α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν.3669/08 (αρθ. 37 παρ.7).
- β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ: ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2-3-01, ΔΕΕΠΠ/85/14-5-01 και ΔΙΠΑΔ/οικ889/27-11-02, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου: Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).
- γ. Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας: ΠΔ 1073/81 (αρ. 111), ΠΔ 305/96 (αρ.10,11), Ν.3850/10 (αρ. 42-49).

3. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ. 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα:

3.1 Εκ των προτέρων γνωστοποίηση - Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ) και συγκεκριμένα:

- α. Να διαβιβάσει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια: ΠΔ 305/96 (αρ 3 παρ. 12 και 13). Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.
- β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις / προβλέψεις των ΣΑΥ-ΦΑΥ τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96 (αρ. 3 παρ. 8) και την ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ/85/2001 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ. 8 και αρ. 182).
- γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμόσει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κλπ (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφάλειας, οργάνωση, εξοπλισμός, κλπ).
- δ. Να αναπροσαρμόσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφάλειας και υγείας: ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ. 9) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ. 8 και αρ. 182).
- ε. Να τηρήσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου: ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ. 10) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.
- στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και στο Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ).

Το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

Αντίστοιχα ο ΦΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του ΣΑΥ και του ΦΑΥ αναφέρεται στο ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ.5- 7) και στις ΥΑ: ΔΙΠΑΔ/οικ/177/2001 (αρ. 3) και ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Ν.3669/08 (αρ. 37 και 182).
2. Η υποχρέωση εκπόνησης ΣΑΥ προβλέπεται σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.4), όταν:
 - α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα απασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή.
 - β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους: Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παράρτημα ΙΙ).
 - γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.
 - δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα: θεώρηση του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας (ΣΑΥ, ΦΑΥ) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 εδάφιο α' του Ν 4030/2011 (ΦΕΚ 249/Α/25-11- 2011) και την αρ. πρωτ. 10201/27-3-2012 εγκύκλιο του Ειδ. Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε.

3. Ο ΦΑΥ καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή και την οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου: ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ. 433/2000 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 αρ. (73 και 75).
 4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο ΦΑΥ φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του: ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.11) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ. 2.9Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.
 5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση του ΣΑΥ και την κατάρτιση του ΦΑΥ περιλαμβάνονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ 6 με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ/215/31-3-2008 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.
- 3.2 Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας - τήρηση στοιχείων ασφάλειας και υγείας**
- Ο ανάδοχος υποχρεούται:
- α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν. 3850/10 (αρ. 8 παρ. 1 και αρ. 12 παρ.4).
 - β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρ. 8 παρ. 2 και αρ. 4 έως 25).
 - γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.
- Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής: Ν.3850/10 (αρ. 9).
- δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και των: τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων:
 1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους Ν. 3850/10 (αρ. 43 παρ. 1α και παρ. 3-8).
 2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας Ν. 3850/10 (αρ. 14 παρ. 1 και αρ.17 παρ.1).

Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών.
Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας σελιδομετρείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.
Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (Ν 3850/10 αρ. 20 παρ. 4), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε) ή στον εκπρόσωπο των εργαζομένων των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν. 3850/10.
Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.
 3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών Ν.3850/10 (αρ. 43 παρ. 2β).
Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.
Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος Ν. 3850/10 (αρ. 43 παρ. 2α).
 4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών Ν.3850/10 (αρ. 43 παρ. 2γ).
 5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου Ν 3850/10 (αρ. 18 παρ. 9).

3.3 Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ. 14) σε συνδυασμό με την Υ.Α 130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας.
Το ΗΜΑ θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α, από τις κατά τόπους Δ/νσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Δ/νσας Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο

επιθεωρητής εργασίας, κλπ: ΠΔ 1073/81 (αρ.113), Ν.1396/83 (αρ. 8) και την Εγκύκλιο 27 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ.πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208 /12-9-2003.

3.4 Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και Ημερολόγιου Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Για την πιστή εφαρμογή του ΣΑΥ κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το ΗΜΑ. Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του ΣΑΥ και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων / διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του ΣΑΥ.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

4. Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

4.1 Προετοιμασία εργοταξίου - Μέτρα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφάλειας και υγείας:

- α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περίφραξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περίφραξη των επικίνδυνων θέσεων: ΠΔ 105/95, ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 18.1).
- β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας: ΠΔ 1073/81 (αρ.75-79), ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παραρτ. IV μέρος Β, τμήμα II, παρ. 2).
- γ. Τη σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί ατμών θερμών, υγρών ή αερίων κλπ) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών: Π Δ 1073/81 (αρ.92 - 95), ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 6).
- δ. Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως: κατάρτιση σχεδίου διαφυγής - διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων, κλπ.: ΠΔ 1073/81 (αρ. 92-96), ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 3, 4, 8-10), Ν.3850/10 (αρ. 30, 32, 45).
- ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων, κλπ): ΠΔ 1073/81 (αρ. 109, 110), Ν.1430/84 (αρ. 17, 18), ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παράρτ. IV μέρος Α, παρ. 13, 14).
- στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπως: προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φωσφορίζοντα γιλέκα, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά, κλπ, εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του: Π.Δ. 1073/81(αρ.102-108), Ν.1430/84 (αρ.16-18), ΚΥΑ Β.4373/1205/93 και οι τροποπ. αυτής ΚΥΑ 8881/94 και Υ.Α. οικ.Β.5261/190/97, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 305/96 (αρ. 9,παρ. γ).

4.2 Εργοταξιακή σήμανση - σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση - εκφόρτωση - εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κλπ

Ο ανάδοχος υποχρεούται:

- α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με:
 - Την Υ.Α αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ.ΥΠΥΜΕΔΙ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)
 - Τη ΚΥΑ αριθ.6952/14-2-2011 του τ. ΥΠΕΚΑ και τ. ΥΠΥΜΕΔΙ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών».
 - Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας: Ν.2696/99 (αρ. 9 – 11 και αρ. 52) και την τροπ. αυτού: Ν.3542/07 (αρ. 7-9 και αρ. 46).
- β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρομίου: Ν. 2696/99 (αρ. 47, 48) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (αρ. 43, 44).
- γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου, κλπ: ΠΔ 1073/81 (αρ. 75-84), ΠΔ 305/96 (αρ. 8.δ και αρ. 12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 2), Ν.3850/10 (αρ. 31, 35).

- δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοιβάσης, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων στοιχείων: ΠΔ 216/78, ΠΔ 1073/81 (αρ. 85-91), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ. 8), ΠΔ 305/96 [αρ. 8 (γ, ε, στ, ζ) και αρ. 12 παραρτ. IV μέρος Α παρ. 11 και μέρος Β τμήμα II παρ. 4], Ν.2696/99 (αρ. 32) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (αρ. 30).
- ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν: α) κραδασμούς: ΠΔ 176/05, β) θόρυβο: ΠΔ 85/91, ΠΔ 149/06, γ) προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων: ΠΔ 397/94, δ) προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες: Ν.3850/10 (αρ. 36-41), ΠΔ 82/10.

4.3 Μηχανήματα έργων / Εξοπλισμοί εργασίας - αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

- Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων ΠΔ 304/00 (αρ. 2).
- α. Ο ανάδοχος οφείλει να ελέγχει τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματοσυγκριτών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και του λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες, κλπ): ΠΔ 1073/81 (αρ. 17, 45-74), Ν 1430/84 (αρ. 11-15), ΠΔ 31/90, ΠΔ 499/91, ΠΔ 395/94 και οι τροπ. αυτού: ΠΔ 89/99, ΠΔ 304/00 και ΠΔ 155/04, ΠΔ 105/95 (παραρτ. IX), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. IV μέρος Β τμήμα II παρ. 7 - 9), ΚΥΑ 15085/593/03, ΚΥΑ αρ. Δ13ε/4800/03, ΠΔ 57/10, Ν.3850/10 (αρ. 34, 35).
 - β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. IV, μέρος Β', τμήμα II, παρ. 7.4 και 8.5) και το ΠΔ 304/00 (αρ. 2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία:
 1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
 2. Άδεια κυκλοφορίας
 3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης.
 4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
 5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. IV, μέρος Β', τμήμα II, παρ. 8.1.γ και 8.2) και το ΠΔ 89/99 (παραρτ. II, παρ. 2.1).
Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.
 6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το ΠΔ 89/99 (αρ. 4α παρ. 3 και 6).
 7. Πιστοποιητικό επανελέγχου ανυψωτικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την ΚΥΑ 15085/593/03 (αρ. 3 και αρ. 4. παρ. 7).

5. Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερόμενα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθετήματα:

5.1 Κατεδαφίσεις:

Ν 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ. 18 -33, 104), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ. 7), ΥΑ 31245/93, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. III), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. IV μέρος Β τμήμα II, παρ.11), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής: Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού ΠΔ 2/06, ΠΔ 212/06, ΥΑ 21017/84/09.

5.2 Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κλπ), Αντιστηρίξεις:

Ν. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ.2-17, 40-42), ΥΑ αρ. 3046/304/89 (αρ. 8 - ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παρ. 4), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. III), ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού: ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. IV μέρος Β τμήμα II παρ. 10).

5.3 Ικριώματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας – ζώνες κινδύνου, Εργασίες σε ύψος, Εργασίες σε στέγες:

ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (αρ.34-44), Ν.1430/84 (αρ. 7-10), ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93, ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 155/04, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Α παρ. 1, 10 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 4-6,14).

5.4 Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες:

ΠΔ 95/78, ΠΔ 1073/81 (αρ. 96, 99, 104, 105), ΠΔ 70/90 (αρ. 15), ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), Πυροσβεστική Διάταξη 7 Απόφ.7568 Φ.700.1/96, ΚΥΑ αρ.οικ.16289/330/99.

5.5 Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές, κλπ.):

ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (αρ. 26- 33, αρ. 98), ΥΑ 3046/304/89, ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 12).

5.6 Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων:

(Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης).

Ν.495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 225/89, ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ6.9/25068/1183/96, ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού: ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.10).

5.7 Καταδυτικές εργασίες σε λιμενικά έργα:

(Υποθαλάσσιες εκσκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτας κλπ με χρήση πλωτών ναυπηγημάτων και καταδυτικού συνεργείου).

ΠΔ 1073/81 (αρ. 100), Ν 1430/84 (αρ. 17), ΠΔ 396/94 (αρ. 9 παρ. 4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 3131.1/20/95/95, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 8.3 και παρ. 13).

6. Ακολουθεί κατάλογος με τα νομοθετήματα και τις κανονιστικές διατάξεις που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ: «ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ»

Α. ΝΟΜΟΙ		Β. ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ	
Ν. 495/76	ΦΕΚ 337/Α/76	Π. Δ. 413/77	ΦΕΚ 128/Α/77
Ν. 1396/83	ΦΕΚ 126/Α/83	Π. Δ. 95/78	ΦΕΚ 20/Α/78
Ν. 1430/84	ΦΕΚ 49/Α/84	Π. Δ. 216/78	ΦΕΚ 47/Α/78
Ν. 2168/ 93	ΦΕΚ 147/Α/93	Π. Δ. 778/80	ΦΕΚ 193/Α/80
Ν. 2696/99	ΦΕΚ 57/Α/99	Π. Δ. 1073/81	ΦΕΚ 260/Α/81
Ν. 3542/07	ΦΕΚ 50/Α/07	Π. Δ. 225/89	ΦΕΚ 106/Α/89
Ν. 3669/08	ΦΕΚ 116/Α/08	Π. Δ. 31/90	ΦΕΚ 31/Α/90
Ν. 3850/10	ΦΕΚ 84/Α/10	Π. Δ. 70/90	ΦΕΚ 31/Α/90
Ν. 4030/12	ΦΕΚ 249/Α/12	Π. Δ. 85/91	ΦΕΚ 38/Α/91
		Π. Δ. 499/91	ΦΕΚ 180/Α/91
		Π. Δ. 395/94	ΦΕΚ 220/Α/94
Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ			
ΥΑ 130646/84	ΦΕΚ 154/Β/84	Π. Δ. 396/94	ΦΕΚ 220/Α/94
ΚΥΑ 3329/89	ΦΕΚ 132/Β/89	Π. Δ. 397/94	ΦΕΚ 221/Α/94
ΚΥΑ 8243/1113/91	ΦΕΚ 138/Β/91	Π. Δ. 105/95	ΦΕΚ 67/Α/95
ΚΥΑ αρ.οικ.Β.4373/1205/93	ΦΕΚ 187/Β/93	Π. Δ. 455/95	ΦΕΚ 268/Α/95
ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93	ΦΕΚ 765/Β/93	Π. Δ. 305/96	ΦΕΚ 212/Α/96
ΚΥΑ αρ. 8881/94	ΦΕΚ 450/Β/94	Π. Δ. 89/99	ΦΕΚ 94/Α/99
ΥΑ αρ.οικ. 31245/93	ΦΕΚ 451/Β/93	Π. Δ. 304/00	ΦΕΚ 241/Α/00
ΥΑ 3009/2/21-γ/94	ΦΕΚ 301/Β/94	Π. Δ. 155/04	ΦΕΚ 121/Α/04
ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94	ΦΕΚ 73/Β/94	Π. Δ. 176/05	ΦΕΚ 227/Α/05
ΥΑ 3131.1/20/95/95	ΦΕΚ 978/Β/95	Π. Δ. 149/06	ΦΕΚ 159/Α/06
ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95	ΦΕΚ 677/Β/95	Π. Δ. 2/06	ΦΕΚ 268/Α/06
ΥΑ Φ6.9/25068/1183/96	ΦΕΚ 1035/Β/96	Π. Δ. 212/06	ΦΕΚ 212/Α/06
Υ.Α αρ.οικ.Β.5261/190/97	ΦΕΚ 113/Β/97	Π. Δ. 82/10	ΦΕΚ 145/Α/10
ΚΥΑ αρ.οικ.16289/330/99	ΦΕΚ 987/Β/99	Π. Δ. 57/10	ΦΕΚ 97/Α/10

ΚΥΑ αρ.οικ.15085/593/03	ΦΕΚ 1186/Β/03		
ΚΥΑ αρ. Δ13ε/4800/03	ΦΕΚ 708/Β/03	Δ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ	
ΚΥΑ αρ.6952/11	ΦΕΚ 420/Β/11	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 27/03	ΑΡ.ΠΡΩΤ.ΔΕΕΠ Π/208/12-9-03
ΥΑ 3046/304/89	ΦΕΚ 59/Δ/89		
ΥΑ Φ.28/18787/1032/00	ΦΕΚ 1035/Β/00	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 6/08	ΑΡ.ΠΡΩΤ.ΔΙΠΑΔ/ οικ/215/31-3-08
ΥΑ αρ. οικ. 433/2000	ΦΕΚ 1176/Β/00		
ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ/85/01	ΦΕΚ 686/Β/01	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Σ.ΕΠ.Ε	ΑΡ.ΠΡ. 10201/12 ΑΔΑ:Β4Λ1Λ-ΚΦΖ
ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/177/01	ΦΕΚ 266/Β/01		
ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/02	ΦΕΚ 16/Β/03		
ΥΑ ΔΜΕΟ/Ο/613/11	ΦΕΚ 905/Β/11		
ΥΑ 21017/84/09	ΦΕΚ 1287/Β/09		
Πυροσβεστική διάταξη 7, Απόφ. 7568.Φ.700.1/96	ΦΕΚ 155/Β/96		

Άρθρο 11: Ασφάλιση προσωπικού και μηχανημάτων, Ατυχήματα, Ζημίες, Μέτρα ασφαλείας

Ο Ανάδοχος οφείλει να λάβει όλα τα απαιτούμενα και κατάλληλα μέτρα ασφαλείας, ώστε γενικά να αποφευχθεί οποιοδήποτε ατύχημα ή οποιαδήποτε ζημία που προέρχεται από τη φύση της εργασίας και για τα οποία έχει οποιαδήποτε αμέριστη την αστική και ποινική ευθύνη, όπως και στην παρ. 7, 8 του άρθρου 37 του Ν.3669/08.

Οποιασδήποτε φύσης ατυχήματα ή ζημίες σε ανθρώπους ή περιουσίες, που οφείλονται σε αποδεδειγμένη αμέλεια ή κάθε βαθμού υπαιτιότητα του Αναδόχου ή των ατόμων που προσλαμβάνονται από αυτόν, βαρύνουν αποκλειστικά τον Ανάδοχο. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση, στην οποία ο Ανάδοχος θα παρέλειπε να υποδείξει στον εργοδότη τα κατάλληλα μέτρα. Η Υπηρεσία οφείλει να υποδείξει στους αρμόδιους τη λήψη κατάλληλων μέτρων, τα οποία θα υποδεικνύονται από τον Ανάδοχο και δεν περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις του και σ' αυτή την περίπτωση ο Ανάδοχος απαλλάσσεται από την ευθύνη.

Για την ασφάλιση του προσωπικού ισχύει η παρ. 5 του άρθρου 37 του Ν.3669/08. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο Ανάδοχος σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης, φθοράς τους κλπ., οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων, καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.

1. Ασφάλιση ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ του Αναδόχου ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΙΤΩΝ

Με την ασφάλεια αυτή θα καλύπτεται η Αστική Ευθύνη του Αναδόχου έναντι τρίτων για όλες τις εργασίες που εκτελούνται από αυτόν μέσα στο πλαίσιο των συμβατικών του υποχρεώσεων.

2. Ασφάλιση των ΟΧΗΜΑΤΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ κλπ. του Αναδόχου

Με την ασφάλιση αυτή θα καλύπτεται η Αστική Ευθύνη του Αναδόχου για κάθε ζημία, που θα προκαλείται σε τρίτους και θα προέρχεται από τα αυτοκίνητα κάθε είδους, οχήματα κλπ. μηχανήματα που ανήκουν κατά κυριότητα ή χρήση στον Ανάδοχο ή και σε τρίτους.

3. Ασφάλιση του ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ του Αναδόχου

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος παραλείψει ή αμελήσει να συμμορφωθεί με τις παραπάνω ασφαλιστικές υποχρεώσεις του ή οι ασφαλίσεις που συνολογώσει κριθούν σαν μη ικανοποιητικές από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, η τελευταία δικαιούται να συνάψει στο όνομα και με δαπάνες του Αναδόχου τις πιο πάνω (με στοιχεία 1, 2 και 3) ασφαλίσεις και να παρακρατήσει (εντόκως με το νόμιμο επιτόκιο υπερημερίας) το ποσό των ασφαλίσεων, είτε από το λαβείν του είτε με κατάπτωση ανάλογου ποσού από την εγγυητική επιστολή του καλής εκτέλεσής.

Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Σχετικά με τη

λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος να εκπονή με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων, κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα.

Ανεξάρτητα από την υποχρέωση του Αναδόχου να διαθέτει όλο το προσωπικό που απαιτείται για τη διεύθυνση της κατασκευής και την κατασκευή του έργου, η Σύμβαση μπορεί να ορίζει κατ' εκτίμηση τον αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης, που πρέπει να διαθέτει ο Ανάδοχος κατά την εκτέλεση της Σύμβασής του. Ο αριθμός αυτός προσαρμόζεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου με βάση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του. Ο Ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2.3.2001 (ΦΕΚ Β' 266), ΔΕΕΠΠ/85/14.5.2001 (ΦΕΚ Β' 686) και ΔΙΠΑΔ/οικ.889/27.11.2002 (ΦΕΚ Β' 16), στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου.

Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί πάντα να διατάσσει την απομάκρυνση του προσωπικού που κρίνεται δικαιολογημένα ακατάλληλο ή την ενίσχυση των συνεργείων του Αναδόχου.

Αν ο Ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που χρησιμοποιεί στο έργο, η διευθύνουσα υπηρεσία μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον Ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν ο Ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλομένων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του έργου, για λογαριασμό του Αναδόχου και έναντι του λαβείν του. Σε εφαρμογή της παραγράφου αυτής, μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι τριών (3) το πολύ μηνών πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων.

Ο Ανάδοχος έχει όλη την ευθύνη για την ανεύρεση και χρησιμοποίηση πηγών αδρανών υλικών ή άλλων υλικών, που δεν προέρχονται από το εμπόριο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση. Οι πηγές αυτές πριν από τη χρησιμοποίησή τους πρέπει να εγκριθούν από τη διευθύνουσα υπηρεσία, που μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση ακατάλληλων ή απρόσφορων για τα έργα πηγών. Αν διαπιστωθεί ότι ο Ανάδοχος εμπορεύεται τα εξορυσσόμενα για την εκτέλεση του έργου αδρανή υλικά, κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο μέχρι εβδομήντα τέσσερις χιλιάδες (74.000) ευρώ, το οποίο εισπράττεται υπέρ του Ταμείου Εθνικής Οδοποιίας (Τ.Ε.Ο. Α.Ε), σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

1. Οποιαδήποτε ζημιά στο έργο, είτε στα μηχανήματα είτε στις εγκαταστάσεις (εργοτάξια, λατομεία) που προέρχονται από οποιαδήποτε αιτία ή δολιοφθορά κατά τη διάρκεια της εργολαβίας, πλην ανώτερης βίας, βαρύνει τον Ανάδοχο, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να την αποκαταστήσει.
2. Οποιασδήποτε φύσης δυστυχήματα ή ζημιές στο προσωπικό του ή τρίτους, ή και σε περιουσίες τρίτων, που οφείλονται σε αμέλεια ή υπαιτιότητα του προσωπικού του που έχει αποδειχθεί, βαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον Ανάδοχο.
3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει στο ΙΚΑ και τα λοιπά ασφαλιστικά ταμεία όλο το προσωπικό που θα απασχολεί ο ίδιος ή οι υπεργολάβοι του σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις.
4. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει το εργατοτεχνικό και λοιπό προσωπικό του έναντι ατυχημάτων σε ασφαλιστικές εταιρείες, εφ' όσον το προσωπικό αυτό δεν υπάγεται στις περί ΙΚΑ διατάξεις. Η διάταξη αυτή ισχύει τόσο για το ημεδαπό όσο και για το αλλοδαπό προσωπικό.
5. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλύψει με πλήρη ασφάλεια σε αναγνωρισμένη ασφαλιστική εταιρία όλα τα μηχανήματά του κλπ. Διευκρινίζεται ότι σε ουδεμία περίπτωση, ούτε σε περίπτωση ανωτέρας βίας ή ατυχήματος, ο Ανάδοχος δικαιούται να διεκδικήσει από τον ιδιοκτήτη του Έργου αποζημίωση για τυχόν ζημιά ή ολική απώλεια ατυχήματος.
6. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει για το σύνολο της αξίας τους και κατά παντός κινδύνου (κλοπή, φθορά, φωτιά, βύθισμα, κατολισθήσεις κλπ.) για το χρονικό διάστημα από την παραλαβή μέχρι την ενσωμάτωσή τους στο Έργο τα υλικά, συσκευές και λοιπό εξοπλισμό, που θα έχουν παραληφθεί από τον Ιδιοκτήτη του Έργου και επομένως θα ανήκουν σ' αυτόν.
Σε περίπτωση που η παραλαβή των υλικών από τον Ιδιοκτήτη του Έργου γίνεται σε αποθήκες του Αναδόχου ή σε άλλους χώρους μακριά από το Εργοτάξιο, αλλά μέσα στα όρια του Ελληνικού Κράτους, η ασφάλιση θα καλύπτει όπως παραπάνω και τη μεταφορά.
Κανένα υλικό δεν θα παραλαμβάνεται στο εξωτερικό (έστω και αν εκεί γίνεται ο ποιοτικός του έλεγχος μερικά ή ολικά), και γι' αυτό η ασφάλιση για τη μεταφορά υλικών υπό το εξωτερικό είναι αποκλειστικά ευθύνη του Αναδόχου.
7. Ο Ανάδοχος θα συνάψει με δικές του δαπάνες με μία ή περισσότερες ασφαλιστικές εταιρείες, που χωρίς να παραβιάζονται οι όροι των Τευχών Δημοπράτησης και η Ελληνική Νομοθεσία, μπορούν να ασφαλίσουν παρεμφερή έργα, τις ακόλουθες ασφάλειες:

8. **Ασφάλιση κατά παντός Κινδύνου του Έργου**

Α. Αντικείμενο Ασφάλισης:

1. Η συνολική αξία του υπό κατασκευήν Έργου (εξοπλισμός, υλικά, υπηρεσίες κλπ.) συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συμπληρωμάτων της Σύμβασης, αναθεωρήσεων ή/και αναπροσαρμογών (θετικών ή αρνητικών) του Συμβατικού Τιμήματος. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ζητά από τους ασφαλιστές κατά τακτά χρονικά διαστήματα την αναπροσαρμογή του ασφαλιζόμενου κεφαλαίου σύμφωνα με την πραγματική αξία του Έργου και οι ασφαλιστές παραιτούνται του δικαιώματος της υπασφάλισης.
2. Η ασφαλιστική αυτή κάλυψη θα παρέχεται έναντι οποιασδήποτε απώλειας, ζημιάς ή καταστροφής, μερικής ή ολικής, που οφείλονται ή προκαλούνται από οποιοδήποτε λόγο ή αιτία (δηλ. ανωτέρα βία, τυχαία περιστατικά, καθώς επίσης λανθασμένη μελέτη ή/και κατασκευή (MANUFACTURER'S RISK, ελαττωματικά υλικά, λανθασμένη εργασία κλπ.), με εξαίρεση τους κινδύνους, που συνήθως εξαιρούνται και δεν καλύπτονται από τα συνήθη ασφαλιστήρια ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (π.χ. πόλεμος, εισβολή, ανταρσία, λαϊκή εξέγερση, επανάσταση, κατάσχεση, μόλυνση από ραδιενέργεια ή ιονίζουσα ακτινοβολία κλπ.). Αντιθέτως θα καλύπτονται οι βλάβες/καταστροφές από σεισμούς, προσκρούσεις πλοίων και άλλα παρόμοια ατυχήματα κλπ.
3. Οι μόνιμες ή/και προσωρινές εργοταξιακές εγκαταστάσεις του Αναδόχου, καθώς επίσης και ο εν γένει μηχανολογικός εξοπλισμός, που θα χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του Έργου. Η ασφαλιστική αυτή κάλυψη θα παρέχεται έναντι οποιασδήποτε απώλειας ή ζημιάς κλπ. (εξαιρουμένων των μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών βλαβών), που οφείλονται ή προκαλούνται από ανωτέρα βία ή/και τυχαία περιστατικά.
4. Τα κάθε είδους υλικά, που τυχόν χορηγούνται από την Υπηρεσία, για να ενσωματωθούν στο Έργο.

B. Διάρκεια Ασφάλισης

Η ευθύνη των ασφαλιστών θα αρχίζει από την υπογραφή της Σύμβασης και θα λήγει την ημερομηνία κατά την οποία θα θεωρείται συντελεσθείσα η Οριστική Παραλαβή. Το εν λόγω ασφαλιστήριο ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ θα υποβληθεί από τον Ανάδοχο στον Ιδιοκτήτη του Έργου, μαζί με την απόδειξη πληρωμής της προκαταβολής των ασφαλιστρών, κατά την υπογραφή της Σύμβασης, μαζί με την Εγγυητική Επιστολή Καλής Εκτέλεσης ή/και προκαταβολής.

9. Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης απέναντι σε τρίτους

A. Αντικείμενο Ασφάλισης

Με την ασφάλιση αυτή θα καλύπτεται η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ του Αναδόχου ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΙΤΩΝ και οι ασφαλιστές υποχρεώνονται να καταβάλλουν αποζημιώσεις σε τρίτους για: σωματικές βλάβες, ψυχική οδύνη ή ηθική βλάβη και υλικές ζημιές σε πράγματα ακίνητα ή κινητά ή και ζώα, που προξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια και εξαιτίας των εργασιών κατασκευής, συντήρησης, επισκευής, αποκατάστασης ζημιών και διαφόρων άλλων ρυθμίσεων, οποτεδήποτε γίνονται αυτές και εφ' όσον εκτελούνται στο πλαίσιο των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου.

B. Διάρκεια Ασφάλισης

Η ευθύνη των ασφαλιστών θα αρχίζει με την έναρξη των εργασιών ή με την εγκατάσταση του Αναδόχου στον τόπο του Έργου και θα λήγει την ημερομηνία της αποπεράτωσης των εργασιών κατασκευής. Μετά την αποπεράτωση των εργασιών κατασκευής ένα όμοιο συμβόλαιο θα καλύψει όλη την περίοδο μέχρι την Οριστική Παραλαβή, που όμως θα είναι μικρότερου ύψους.

Εάν παρ' όλα αυτά μετά την αποπεράτωση των εργασιών κατασκευής προκύψει θέμα επισκευής, συντήρησης ή άλλης ρύθμισης σχετικής με το Έργο, η οποία εμπίπτει στο πλαίσιο των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου και απαιτεί την εκτέλεση εργασιών από δικά του συνεργεία, τότε θα πρέπει να φροντίσει για την εκ νέου ασφαλιστική κάλυψη της Αστικής Ευθύνης του έναντι τρίτων, που θα απορρέει από τις εργασίες επισκευής, συντήρησης κλπ., με τους ίδιους όρους κλπ. όπως και στην αρχική του ασφάλιση και με διάρκεια τόση, όση χρειάζεται για την αποπεράτωση των εργασιών επισκευής, συντήρησης κλπ.

Γ. Ειδικοί Όροι

Το προσωπικό του Ιδιοκτήτη του Έργου, η Υπηρεσία, το εν γένει Προσωπικό της, οι τυχόν Σύμβουλοί της και το προσωπικό τους θεωρούνται ΤΡΙΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ σύμφωνα με τους όρους και τις εξαιρέσεις της διασταυρούμενης ευθύνης έναντι αλλήλων (CROSS LIABILITY).

Η ασφαλιστική εταιρία υποχρεώνεται να αποκρούει οποιαδήποτε αγωγή εγείρεται κατά του Αναδόχου ή του Ιδιοκτήτη του Έργου, και του προσωπικού τους, στην περίπτωση που η βλάβη ή ζημία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη των παραπάνω προσώπων, η οποία καλύπτεται από το ασφαλιστήριο Αστικής Ευθύνης έναντι τρίτων, θα καταβάλλει δε κάθε ποσό εγγύησης για άρση τυχόν κατασχέσεων κλπ. που σχετίζονται με την αστική ευθύνη μέσα στα όρια των ποσών, που αναφέρονται εκάστοτε σαν ανώτατα όρια ευθύνης των ασφαλιστών.

Η ασφαλιστική εταιρία παραιτείται κάθε δικαιώματος αγωγής κατά της Υπηρεσίας, των Συμβούλων της, των συνεργατών της και των υπαλλήλων της στην περίπτωση, που η βλάβη ή ζημία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη των παραπάνω προσώπων.

Καλύπτεται η εκ του άρθρου 922 Αστικού Κώδικα απορρέουσα ευθύνη του Ιδιοκτήτη του Έργου (ευθύνη προστήσαντος).

Για το ασφαλιστήριο της παρ. 8 η ασφαλιστική εταιρία θα πρέπει να συνεργασθεί (και το σχετικό συμφωνητικό θα συνυποβληθεί) με Ειδικό Γραφείο Ασφάλισης και Ελέγχου Κατασκευών διεθνούς κύρους, για όλο το διάστημα ασφάλισης.

Το ασφαλιστήριο Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων θα υποβληθεί από τον Ανάδοχο στον Ιδιοκτήτη του Έργου κατά την υπογραφή της Σύμβασης. Το ή και τα ασφαλιστήρια Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων, που τυχόν απαιτούνται για την κάλυψη της Αστικής Ευθύνης του Αναδόχου λόγω της εκτέλεσης από αυτόν εργασιών συντήρησης, επισκευής ή άλλης ρύθμισης σχετικής και μέσα στα πλαίσια των άλλων συμβατικών του υποχρεώσεων, πρέπει να υποβάλλονται πέντε (5) ημέρες πριν από την έναρξη των αντιστοίχων εργασιών συντήρησης κλπ.

10. Γενικοί Όροι που αφορούν τα ασφαλιστήρια των παραγρ. 8 & 9

Στα ασφαλιστήρια των παραγράφων 8 και 9 θα περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι ακόλουθοι γενικοί όροι:

- 10.1. Ο Ιδιοκτήτης του Έργου θα είναι συνασφαλιζόμενος.
- 10.2. Τα εν λόγω ασφαλιστήρια δεν δύναται να ακυρωθούν, τροποποιηθούν ή λήξουν χωρίς τη γραπτή, δια συστημένης επιστολής, πριν από εξήντα (60) ημέρες σχετική ειδοποίηση της ασφαλιστικής εταιρίας, τόσο προς τον Ανάδοχο, όσο και προς τον Ιδιοκτήτη του Έργου.
- 10.3. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής καταστροφής του Έργου ο Ανάδοχος μεταβιβάζει και εκχωρεί στον Ιδιοκτήτη του Έργου εξ αρχής τα ποσά των απαιτήσεων του από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, που θα καταβάλλονται απ' ευθείας στον Ιδιοκτήτη του Έργου ύστερα από σχετική αίτησή του, χωρίς να χρειάζεται έγγραφη συναίνεση ή άλλη ενέργεια του Αναδόχου.
- 10.3. Η Ασφαλιστική εταιρία παραιτείται από κάθε δικαίωμα ανταγωγής κατά του Ιδιοκτήτη του Έργου, των υπαλλήλων της, συμβούλων και συνεργατών της και των υπαλλήλων τους σε περίπτωση που η βλάβη ή ζημία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη, όχι ηθελημένη, των προσώπων αυτών.
- 10.4. Το προσωπικό του Ιδιοκτήτη του Έργου, η Υπηρεσία, το προσωπικό της, καθώς και όλοι οι Σύμβουλοι, συνεργάτες της και το προσωπικό τους θεωρούνται ως τρίτα πρόσωπα.
- 10.5. Με το ασφαλιστήριο καλύπτεται και η ευθύνη του Ιδιοκτήτη του Έργου, που απορρέει από το άρθρο 922 του Αστικού Κώδικα (ευθύνη προστήσαντος).
- 10.6. Κάθε ασφαλιστήριο θα είναι σε ισχύ και δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή να ακυρωθεί ή να λήξει η ισχύς του, χωρίς γραπτή ειδοποίηση του Ιδιοκτήτη του Έργου.
- 10.7. Ο Ανάδοχος πρέπει να παραδίδει στον Ιδιοκτήτη του Έργου τα ασφαλιστήρια συμβόλαια δέκα πέντε (15) ημέρες τουλάχιστον πριν αρχίσει η περίοδος ασφάλισης. Διαφορετικά ο Ιδιοκτήτης του Έργου, χωρίς ειδοποίηση, μπορεί να συνάψει το υπόψη ασφαλιστήριο με ασφαλιστική εταιρία της προτίμησής του, το όνομα, για λογαριασμό και με δαπάνες του Αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή θα ενεργεί με ανέκκλητη εντολή και για λογαριασμό του σαν πληρεξούσιος.

11. Ασφάλιση σε περίπτωση Διακοπής των Εργασιών

Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του Αναδόχου, το Έργο σε οποιαδήποτε φάση και αν βρίσκεται, πρέπει να ασφαλιστεί έναντι όλων των ενδεχόμενων κινδύνων από τον Ανάδοχο, διαφορετικά θα ασφαλιστεί από την Υπηρεσία και τα έξοδα της ασφάλισης αυτής θα βαρύνουν τον Ανάδοχο.

12. Γενικοί Όροι Ασφάλισης

- 12.1. Κατά τη σύναψη των παραπάνω ασφαλίσεων ο Ανάδοχος πρέπει να συμμορφώνεται και να λαμβάνει υπόψη τις διατάξεις των Νόμων, Νομοθετικών Διαταγμάτων, Κανονισμών κλπ., που ισχύουν εκάστοτε και έχουν εφαρμογή στην Ελλάδα.
- 12.2. Ο Ανάδοχος πρέπει να συμμορφώνεται με τους όρους των Ασφαλιστηρίων. Οι παρεχόμενες ασφαλιστικές καλύψεις, οι οικονομικοί και ασφαλιστικοί όροι, εξαιρέσεις, απαλλαγές κλπ. υπόκεινται σε κάθε περίπτωση στην τελική έγκριση του Ιδιοκτήτη του Έργου.
- 12.3. Οι παραπάνω ασφαλίσεις δεν απαλλάσσουν ή περιορίζουν κατά κανένα τρόπο τις υποχρεώσεις και ευθύνες του Αναδόχου, που απορρέουν από τη Σύμβαση, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις προβλεπόμενες από τα σχετικά ασφαλιστήρια συμβόλαια, εξαιρέσεις, εκπτώσεις, προνόμια, περιορισμούς κλπ. και ο Ανάδοχος παραμένει αποκλειστικά υπεύθυνος για την

αποκατάσταση ζημιών σε πρόσωπα ή/και πράγματα και πέραν από τα ποσά κάλυψης των πιο πάνω ασφαλιστηρίων.

- 12.4. Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος παραλείψει ή αμελήσει να συμμορφωθεί με τις παραπάνω ασφαλιστικές υποχρεώσεις του ή οι ασφαλίσεις που συνολογήσει κριθούν σαν μη ικανοποιητικές από την Υπηρεσία, η τελευταία δικαιούται να συνάψει στο όνομα και με δαπάνες του Αναδόχου τα πιο πάνω Ασφαλιστήρια και να παρακρατήσει (εντόκως με το νόμιμο επιτόκιο υπερημερίας) το ποσό των ασφαλίσεων είτε από το λαβείν του, είτε με κατάπτωση ανάλογου ποσού από την εγγυητική επιστολή του καλής εκτέλεσης. Επίσης σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αμελεί ή δυστροπεί να καταβάλλει στους ασφαλιστές το οφειλόμενο ποσό των ασφαλίσεων, ο Ιδιοκτήτης του Έργου, για να αποφύγει ενδεχόμενη ακύρωση των ασφαλιστηρίων, δικαιούται να καταβάλλει τα ασφάλιστρα στους ασφαλιστές για λογαριασμό του Αναδόχου και να τα παρακρατήσει από το λαβείν του σύμφωνα με τα προηγούμενα. Ο Ιδιοκτήτης του Έργου επιφυλάσσει εις εαυτόν το δικαίωμα να παρακρατεί από το λαβείν κλπ., του Αναδόχου κάθε ποσό, που δεν θα είναι δυνατόν να εισπραχθεί από τους ασφαλιστές λόγω εξαιρέσεων, απαλλαγών κλπ. σύμφωνα με τους όρους των εν λόγω Ασφαλιστηρίων.
- 12.5. Σε περίπτωση που η ασφαλιστική εταιρία, με την οποία ο Ανάδοχος συνολογήσε τις παραπάνω ασφαλίσεις, παραλείψει ή αρνηθεί να εξοφλήσει (μερικά ή ολικά) οποιαδήποτε ζημιά κλπ. για οποιονδήποτε λόγο ή αιτία, ο Ανάδοχος έχει την αποκλειστική ευθύνη για την αποκατάσταση της μη εξοφλημένης ζημιάς ή βλάβης κλπ. σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης και η Υπηρεσία δικαιούται να παρακρατήσει από οποιοδήποτε λογαριασμό του Αναδόχου, ή εγγύησή του οποιασδήποτε φύσης, τα ποσά που κατά την κρίση της απαιτούνται για την αποκατάσταση της εν λόγω ζημιάς ή βλάβης κλπ.
- 12.6. Ο Ανάδοχος, προκειμένου να εξασφαλισθεί η Υπηρεσία για τις απαιτήσεις της απ' αυτόν σε σχέση με τα ποσά, που του έχει καταβάλει, υποχρεούται να ζητήσει από τους ασφαλιστές του να συμπεριλάβουν τόσο στο ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ όσο και στα άλλου τύπου ασφαλιστήρια, που καλύπτουν το ίδιο το Έργο (ΠΥΡΟΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΒΛΑΒΩΝ, ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ κλπ.) τον εξής Ειδικό Όρο:
«Σε περίπτωση μερικής ή ολικής καταστροφής ή βλάβης του Έργου:
Προκειμένου η ασφαλιστική εταιρία να καταβάλει στον Ανάδοχο τη σχετική με τη ζημιά κλπ. αποζημίωση, πρέπει να έχει λάβει προηγουμένως την έγγραφη για τον σκοπό αυτόν συγκατάθεση του Ιδιοκτήτη του Έργου.
Εφ' όσον ο Ιδιοκτήτης του Έργου δεν παρέχει στην ασφαλιστική εταιρία την εν λόγω συγκατάθεση, αυτόματα και χωρίς άλλες διατυπώσεις (ειδικές ή άλλου είδους εντολή ή εξουσιοδότηση από τον Ανάδοχο) ή απαίτηση του Αναδόχου κατά της ασφαλιστικής εταιρίας για την καταβολή της αποζημίωσης εκχωρείται στον Ιδιοκτήτη του Έργου και η ασφαλιστική εταιρία αποδέχεται από τούδε και υποχρεώνεται να καταβάλει τη σχετική αποζημίωση στην Υπηρεσία μετά από αίτηση της τελευταίας για τον σκοπό αυτόν».
- 12.7. Η εκχώρηση της απαίτησης αυτής του Αναδόχου στον Ιδιοκτήτη του Έργου κατ' ουδένα τρόπο τον απαλλάσσει από τις ευθύνες και υποχρεώσεις του, που απορρέουν από τη Σύμβαση.

Άρθρο 12: Συντονισμός Εργασιών

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να παρακολουθεί την πορεία των οικοδομικών και λοιπών εργασιών και να συντονίζει αντίστοιχα την εκτέλεση των εργασιών ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, σε όλα τα στάδια του έργου, να κατασκευάζει έγκαιρα τα τμήματα εκείνα του έργου που εξαρτώνται από την πορεία των άλλων εργολαβιών και να αποφεύγονται έτσι δαπάνες για αποξηλώσεις κλπ.

Η Επίβλεψη δεν θα καταβάλει καμία αποζημίωση στον Ανάδοχο, για επιπλέον εργασίες που θα οφείλονται σε κακό συντονισμό.

Ο Ανάδοχος οφείλει στα σημεία διελεύσεως δρόμων να επιδείξει τη μέγιστη επιμέλεια για επιτάχυνση των εργασιών ώστε να δημιουργηθεί η ελάχιστη όχληση.

Ο προγραμματισμός και ο συντονισμός των εργασιών που θα εκτελούνται, θα είναι ευθύνη του Αναδόχου, θα υπόκειται όμως σε συνεχή έλεγχο και θα τροποποιείται, όπου απαιτείται, από την Επίβλεψη.

Για τον καλύτερο συντονισμό του έργου η Υπηρεσία θα εκδώσει αμέσως μετά την υπογραφή της Σύμβασης την Διαδικασία Συντονισμού Έργου, την οποία ο Ανάδοχος οφείλει να τηρήσει πιστά.

Πέρα από τον αρχικό προγραμματισμό εργασιών, επαναπρογραμματισμός με βάση την πραγματική εξέλιξη των εργασιών, προτείνεται να γίνεται σε τρία (3) επίπεδα.

- Καθημερινά στον τόπο των εργασιών
- Εβδομαδιαία με ειδική σύσκεψη για το σκοπό αυτό

- Μηνιαία με σύσκεψη και με βάση την μηνιαία αναφορά του αναδόχου και τα στοιχεία παρακολούθησης προόδου εργασιών.

Ο παραπάνω επαναπρογραμματισμός σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να τροποποιήσει τη συνολική ή και τις τμηματικές προθεσμίες που προβλέπονται στα συμβατικά τεύχη. Τυχόν σύνταξη αναθεωρημένου προγράμματος, το οποίο προβλέπει ημερομηνίες πέραςτος πέρα από αυτές που αναφέρονται στο εγκεκριμένο οριστικό χρονοδιάγραμμα κατασκευής με κανένα τρόπο δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την υποχρέωση να καταβάλλει τις ποινικές ρήτρες που προβλέπονται στη Σύμβαση για καθυστερήσεις ή οποιαδήποτε άλλη συμβατική υποχρέωση.

Για την καλύτερη ενημέρωση, τον συντονισμό εργασιών και την επίλυση οποιουδήποτε προβλήματος ανακύψει (τεχνικής, νομικής ή οικονομικής φύσης), θα πραγματοποιούνται τακτικές συσκέψεις με συμμετοχή του Αναδόχου και της Επίβλεψης και με προκαθορισμένη θεματολογία, οι οποίες θα είναι εβδομαδιαίες και μηνιαίες.

Επιπλέον έκτακτες συσκέψεις θα πραγματοποιούνται όποτε κρίνεται αυτό αναγκαίο.

Σε όλες τις συσκέψεις θα τηρούνται πρακτικά, τα οποία θα υπογράφονται από όλους τους παριστάμενους.

Αντικείμενο των εβδομαδιαίων Τακτικών Συσκέψεων θα είναι η σύνοψη του εκτελεσθέντος έργου και εργασιών, ο προγραμματισμός εργασιών εβδομάδος, η ανακεφαλαίωση παρατηρήσεων, εκκρεμοτήτων, διαφωνιών, η ασφάλεια, υγιεινή και προστασία περιβάλλοντος, προβλήματα που παρουσιάστηκαν και επίλυση αυτών.

Αντικείμενο των μηνιαίων Τακτικών Συσκέψεων θα είναι η ανακεφαλαίωση του εκτελεσθέντος έργου, ο προγραμματισμός εργασιών, η μηνιαία αναφορά Αναδόχου, οι επιμετρήσεις, πιστοποιήσεις, προβλήματα και επίλυσή τους, νέες εργασίες και τροποποιήσεις, ανακεφαλαίωση παρατηρήσεως, εκκρεμοτήτων, διαφωνιών, οικονομικά θέματα, συμβατικά θέματα.

Πριν από κάθε έναρξη εργασίας ενός τμήματος εργασιών του ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει από την Επίβλεψη Άδεια Έναρξης Εργασιών, η οποία μπορεί να δίνεται τμηματικά και για μέρος της προβλεπόμενης εργασίας.

Σκοπός της άδειας αυτής είναι να εξασφαλισθεί η απρόσκοπτη πραγματοποίηση των εργασιών, η πρόληψη και αποφυγή κάθε εμποδίου, η εξασφάλιση της διαθεσιμότητας μέσων, υλικών και προσωπικού, η διασφάλιση ύπαρξης αδειών, εγκρίσεων κλπ. και ο έλεγχος των μέτρων προστασίας και ασφάλειας που πρέπει να ληφθούν.

Η Άδεια Έναρξης Εργασιών, εφ' όσον διαπιστωθεί ότι όλα τα υλικά είναι διαθέσιμα, ότι έχει προετοιμασθεί επαρκώς και έχει στελεχωθεί η ομάδα εργασίας του Αναδόχου, ότι έχουν ληφθεί όλες οι σχετικές άδειες και εγκρίσεις που απαιτούνται (σχέδια, μελέτες κλπ.), ότι διατίθενται όλα τα απαιτούμενα μηχανήματα, ότι έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία, την ασφάλεια και το περιβάλλον και ότι δεν υφίσταται καμία εκκρεμότητα, παρατήρηση αμφισβήτηση κλπ. σχετικά με τις εργασίες που θα εκτελέσει ο Ανάδοχος.

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος προχωρήσει χωρίς Άδεια Έναρξης Εργασιών σε κάποια εργασία ή ομάδα εργασιών, τότε οι εργασίες αυτές δεν θα αναγνωρισθούν ως εκτελεσθείσες από την Επίβλεψη.

Άρθρο 13: Διοίκηση του Έργου, Εντεταλμένος Μηχανικός της Υπηρεσίας

1. Η Διοίκηση του έργου, η παρακολούθηση και ο έλεγχος αυτού ασκούνται από την Υπηρεσία, μέσω οργάνων που ορίζει για το υπόψη Έργο με τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στο άρθρο 36 του Ν. 3669/08.
2. Η Υπηρεσία μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης θα ορίσει με έγγραφό της προς τον Ανάδοχο, το όργανο που θα ασκεί τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία με έγγραφό της ορίζει το μηχανικό ή τους μηχανικούς, οι οποίοι θα αποκαλούνται στο εξής Εντεταλμένοι Μηχανικοί της Υπηρεσίας, που θα ασκούν τα καθήκοντα των επιβλεπόντων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 36 του Ν. 3669/08.
Για την αντικατάσταση ή αναπλήρωση των οργάνων αυτών της Υπηρεσίας απαιτείται προηγούμενη έγγραφη ανακοίνωση αυτής προς τον Ανάδοχο.
3. Εκτός από τους παραπάνω Εντεταλμένους Μηχανικούς η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί με έγγραφη ανακοίνωση της προς τον Ανάδοχο, να εξουσιοδοτεί και άλλα όργανα της, καθώς και τρίτα πρόσωπα για να διενεργούν επιθεωρήσεις και ελέγχους σε σχέση με το εκτελούμενο από τον Ανάδοχο έργο.
4. Η άσκηση της επίβλεψης ως προς την εκτέλεση της Σύμβασης δεν μειώνει σε καμία περίπτωση τις ευθύνες του Αναδόχου με τις ισχύουσες διατάξεις και τη Σύμβαση.

Ειδικότερα η Διευθύνουσα Υπηρεσία και οι Εντεταλμένοι Μηχανικοί της Υπηρεσίας, που ορίζονται σύμφωνα με τα παραπάνω, δεν φέρουν καμία ευθύνη απέναντι τρίτων για ζημιές που οφείλονται σε εργασίες που εκτελούνται στον ευρύτερο χώρο του έργου (εργοτάξιο) από τον Ανάδοχο, όπως και για κάθε

τυχόν θανατηφόρο ή όχι ατύχημα που ήθελε συμβεί στο προσωπικό της Υπηρεσίας, του Αναδόχου ή σε κάθε τρίτο κατά την εκτέλεση της Σύμβασης από τον Ανάδοχο.

Άρθρο 14: Γενικές υποχρεώσεις του Αναδόχου

1. Ο Ανάδοχος του Έργου υποχρεούται κατά την υπογραφή της Σύμβασης να προσκομίσει υπεύθυνη δήλωσή του και δήλωση του αποδέκτη για τον χώρο υποδοχής των προϊόντων εκσκαφής.
2. Η διεύθυνση του έργου από την πλευρά του Αναδόχου, άρθρο 38 του Ν. 3669/08, στον τόπο κατασκευής του θα γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Υπηρεσία. Η επιτόπου των έργων παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου της εργοληπτικής επιχείρησης είναι υποχρεωτική και ανάλογη με την φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου. Προκειμένου για έργα προϋπολογισμού πάνω από 3.000.000,00 €, η αναλογία αυτή καθορίζεται τουλάχιστον σε 3 τεχνικούς ανάλογων προσόντων και εμπειρίας, από τους οποίους ένας πρέπει να είναι διπλωματούχος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (ΑΕΙ), ένας πτυχιούχος τεχνολογικού – εκπαιδευτικού ιδρύματος (ΤΕΙ) και τέλος ένας τεχνικός ο οποίος θα είναι τοπογράφος – τεχνολόγος. Για το προσωπικό που αποτελεί την ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου, απαιτείται προσκόμιση στη διευθύνουσα υπηρεσία βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων.
3. Ο Ανάδοχος ή ο διευθύνων, αντί αυτού, το Έργο υποχρεούται να συνοδεύει, κατά τις μεταβάσεις στο Έργο τον Επιβλέποντα, Διευθύνοντα ή Επιθεωρούντα αυτά τεχνικό υπάλληλο της Υπηρεσίας.
4. Απαγορεύεται η εκχώρηση από τον Ανάδοχο σε τρίτον μέρους ή όλου του συμβατικού αντικειμένου χωρίς έγκριση από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία.
5. Ο Ανάδοχος, εκτός από τις συμβατικές του υποχρεώσεις, ευθύνεται και για κάθε ζημία που γίνεται στον Κύριο του Έργου ή σε οποιοδήποτε τρίτον.
6. Τα χρησιμοποιούμενα από τον Ανάδοχο υλικά για την εκτέλεση των εργασιών θα είναι αρίστης ποιότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ΕΤΕΠ, στις εγκύκλιες διαταγές του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς επίσης και στο άρθρο 60 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ). Τα δοκίμια θα λαμβάνονται παρουσία του Επιβλέποντα και του Αναδόχου και θα παραδίδονται παρουσία του Επιβλέποντα σε κρατικό εργαστήριο δοκιμών υλικών. Δοκίμια που παίρνονται απουσία του Επιβλέποντα ή προσκομίζονται στο εργαστήριο από τον Ανάδοχο, δεν γίνονται αποδεκτά. Τις σχετικές δαπάνες των δοκιμών, όπως επίσης και τις δαπάνες αποκατάστασης των βλαβών (π.χ. οπών), που πιθανόν να προκύψουν από τη λήψη τους επιβαρύνεται ο Ανάδοχος.
7. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει επάρκεια σε εργατοτεχνικό προσωπικό και μηχανικά μέσα και εν ανάγκη να εφαρμόζει και νυχτερινά συνεργεία και εργασία κατά τις εξαιρέσιμες ημέρες για την καλή και εμπρόθεσμη εκτέλεση του Έργου, χωρίς για τον λόγο αυτόν να δικαιούται καμιάς προσθέτου αποζημιώσεως. Η Υπηρεσία μπορεί σε κάθε στιγμή να ζητήσει από τον Ανάδοχο την αύξηση των συνεργείων του και τον αριθμό των απασχολούμενων μηχανικών μέσων, αν κρίνει ότι ο ρυθμός προόδου του Έργου δεν είναι ικανοποιητικός.
8. Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της Υπηρεσίας, που του δίνονται σύμφωνα με τη Σύμβαση ή τον νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία (Άρθρο 60 του Ν. 3669/08).
9. Οι εργασίες θα εκτελεστούν με όλους τους κανόνες της τέχνης. Οι χρησιμοποιούμενοι, από τον Ανάδοχο, τεχνίτες πρέπει να είναι αναγνωρισμένης ειδικότητας και εμπειρίας. Η Υπηρεσία μπορεί να διατάξει την αντικατάσταση ή την άμεση απομάκρυνση των απειθών, ανικάνων ή μη τιμίων τεχνιτών, εργατών ή οποιουδήποτε άλλου από το προσωπικό του Αναδόχου.
10. Αν κατά τη διάρκεια της κατασκευής του Έργου ο Ανάδοχος αντιμετωπίσει συνθήκες ή εμπόδια που δεν είχαν προβλεφθεί από τη Σύμβαση, οφείλει να ειδοποιήσει αμέσως την Επιβλέπουσα Υπηρεσία, υποβάλλοντας συγχρόνως και προτάσεις για την αντιμετώπιση τους. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις διαταγές της Υπηρεσίας, εφαρμοζόμενων σε περίπτωση διαφωνίας των διατάξεων του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).
11. Ο Ανάδοχος δεν αποζημιώνεται για οποιαδήποτε βλάβη, φθορά ή απώλεια υλικών, που θα συμβεί εκτός του συμβατικού χρόνου περαιώσεως του Έργου.
12. Ο Ανάδοχος υποχρεούται, όπως με δικές του δαπάνες εγκαταστήσει στο εργοτάξιο όλα τα προβλεπόμενα από τους όρους υγιεινής των άρθρων 109 και 110 του ΠΔ 1073/1981.
13. Πριν από την έναρξη των εργασιών, ο Ανάδοχος είναι υπεύθυνος να μεριμνήσει για την έκδοση κάθε κατά νόμο αδείας καθιστάμενος ουσιαστικά και αποκλειστικά υπεύθυνος για κάθε παράβαση των διατάξεων περί της εκτελέσεως των εργασιών, που ισχύουν.
14. Πρέπει επίσης να μεριμνήσει για την τήρηση στο εργοτάξιο όλων των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των απαιτούμενων στοιχείων και για την εφαρμογή των επιβαλλομένων μέτρων

- ασφαλείας προλήψεως εργατικών ατυχημάτων καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών. Σχετικά Ν. 1396/83, Ν. 1430/84, Ν. 1568/85, Π.Δ. 778/80, Π.Δ. 171/81, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 225/89, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 186/95, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 379/96, Π.Δ. 174/97, Π.Δ. 15/99, ΚΥΑ 16440/93, ΥΑ 31245/93, ΥΑ Β4373/93, ΥΑ 8881/94, ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ889/2003, αποφάσεις ΥΔΕ ΒΜ5/30058/83 & ΒΜ5/30428/80, ΚΟΚ κ.λ.π.
15. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, σε εφαρμογή των διατάξεων του ΠΔ 305/96, να συντάξει και να αναπροσαρμόζει το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και τον Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που θα επέλθουν, καθώς και να τηρεί ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας, όπως προβλέπεται στον παραπάνω Ν. 1396/83.
16. Για τη λήψη των μέτρων της πρόληψης και για τον έλεγχο των ατυχημάτων ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος:
- Να ενημερώνει πάραυτα την Επίβλεψη, την Διευθύνουσα Υπηρεσία και τις αρχές για το συμβάν. Να συντάσσει και να υποβάλλει μέσα σε 24 ώρες από το Συμβάν Δελτίο τραυματισμού για κάθε εργατικό ατύχημα, που συνεπάγεται απώλεια χρόνου εργασίας, που τυχόν θα συμβεί στις εγκαταστάσεις ή τα συνεργεία εξαιτίας των εργασιών του.
 - Να συντάσσει και να υποβάλλει μέσα στις πρώτες πέντε (5) ημέρες κάθε μήνα συνοπτικά συγκεντρωτικά Μηνιαία Δελτία Τραυματισμού, που θα περιλαμβάνουν τα ατυχήματα του μήνα που πέρασε, τις ημέρες εργασίας που χάθηκαν εξαιτίας τους και τις ώρες εργασίας που εργάστηκε όλο το προσωπικό. Τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα για την εξαγωγή των δεικτών συχνότητας και σοβαρότητας τραυματισμών στο Έργο, σύμφωνα με τις διεθνείς παραδοχές.
 - Να παρέχει όσα στατιστικά στοιχεία που ζητούνται σχετικά με το απασχολούμενο προσωπικό του, χρήσιμο για τη στατιστική ανάλυση και διεύρυνση των ατυχημάτων.
 - Να καθορίζει τους υπεύθυνους για θέματα ασφαλείας και υγιεινής και για κάθε τομέα εργασίας, καθώς και το Μηχανικό Υπεύθυνο για τα θέματα τεχνικής ασφάλειας σε ολόκληρο το Έργο. Εφ' όσον για τα θέματα αυτά δεν έχει ορισθεί υπεύθυνος άλλος Μηχανικός τότε υπεύθυνος θα είναι ο Επιβλέπων Μηχανικός του Αναδόχου.
 - Να συμμορφώνεται με τις οδηγίες που δίνουν οι διεθνείς Κανονισμοί (ΕΕ, ΗΠΑ) για ειδικά θέματα πρόληψης ατυχημάτων που εμφανίζονται σε έργα με τεχνολογική ιδιομορφία και τα οποία δεν προβλέπονται από τη σχετική Ελληνική Νομοθεσία.
- Σε περίπτωση θανατηφόρων ή σοβαρών ατυχημάτων ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αφήνει τον τόπο του ατυχήματος στην ίδια κατάσταση που ήταν τη στιγμή που έγινε το ατύχημα, ώστε να μπορούν οι Αρχές να κάνουν τις απαιτούμενες έρευνες για τη διαπίστωση των αιτιών του ατυχήματος.
- Τέλος, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη και δαπάνες του κάθε μελέτη σχετική με τη λήψη μέτρων ασφαλείας (στατική ικριωμάτων, προσωρινή σήμανσης έργων, κλπ.) και να παίρνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα.
17. Ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως, εφ' όσον διαπιστώσει κατά την κρίση του έγκαιρα και πριν από κάθε εφαρμογή, ασυμφωνία εν όλω ή εν μέρει σ' ένα από τα σχέδια της μελέτης, ζητήσει εγγράφως οδηγίες κλπ. από την Υπηρεσία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ), διαφορετικά υποχρεούται οποτεδήποτε και με οιοδήποτε τρόπο να εφαρμόσει την επί του θέματος απόφαση της Υπηρεσίας με δικές του δαπάνες και μέσα.
18. Ο Ανάδοχος πρέπει να έχει πάντα υπόψη του ότι στην περιοχή του Έργου ή σε γειτονικούς χώρους μπορεί να εκτελούνται, από την Υπηρεσία ή άλλους Αναδόχους και προμηθευτές της, έργα που δεν εκτελεί ο ίδιος. Ο Ανάδοχος οφείλει να ρυθμίζει την εκτέλεση των εργασιών του κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην εμποδίζονται από την εκτέλεσή τους οι άλλες εργασίες, να συνεργάζεται αρμονικά με την Υπηρεσία, τους εντολοδόχους της, ή τους Αναδόχους και προμηθευτές της και να παρέχει κάθε δυνατή βοήθεια και συνδρομή και να συμμορφώνεται με όλες τις σχετικές οδηγίες ή κατευθύνσεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Κάθε διαφωνία ή κάθε διαφορά μεταξύ του Αναδόχου και των άλλων Αναδόχων ή προμηθευτών θα διευθετηθεί κατ' αρχήν με τη μεσολάβηση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας με σκοπό την απρόσκοπτη συνέχιση των εργασιών. Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφωθεί με την απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και σε περίπτωση που διαφωνεί, μπορεί να ασκήσει κάθε νόμιμο δικαίωμα του, χωρίς η άσκηση αυτή να αναστείλει την εκτέλεση του Έργου.
19. Ο Ανάδοχος φυλάσσει πάντοτε και διατηρεί σε καλή κατάσταση όλα τα υλικά και μέσα, οποιασδήποτε φύσεως, των Ο.Τ.Α. ή του Δημοσίου, καθώς επίσης και τις εκτελούμενες απ' αυτόν εργασίες. Όλες οι απαιτήσεις του Εργοδότη για την περιφράξη ή την απαιτούμενη ειδική φύλαξη της περιουσίας αυτής, θα ικανοποιούνται από τον Ανάδοχο χωρίς καμία ιδιαίτερη αποζημίωση. Σε αντίθετη περίπτωση τα μέτρα προστασίας, φύλαξης ή διατήρησης λαμβάνονται από τον Εργοδότη και οι σχετικές δαπάνες καταλογίζονται στον Ανάδοχο.

20. Ο Ανάδοχος οφείλει να παίρνει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την προστασία και διαφύλαξη όλων των κοινωφελών κάθε φύσεως έργων που βρίσκονται κοντά στα εκτελούμενα έργα, για την πρόληψη ζημιών ή διακοπή της λειτουργίας τους. Ζημίες που έγιναν από αμέλεια του Αναδόχου, επανορθώνονται αμέσως από τον ίδιο. Σε αντίθετη περίπτωση η αποκατάσταση των ζημιών γίνεται από τον Εργοδότη σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου.
21. Ο Ανάδοχος οφείλει να προφυλάσσει και να προστατεύει την υπάρχουσα βλάστηση, όπως δένδρα, θάμνους και καλλιεργημένες εκτάσεις, που βρίσκονται στην περιοχή του Έργου, εφόσον η βλάστηση αυτή δεν παρεμποδίζει την εκτέλεση του, κατά την κρίση του Εργοδότη. Ο Ανάδοχος θα είναι υπεύθυνος για κάθε αυθαίρετη κοπή ή βλάβη δένδρων, θάμνων και καταστροφή φυτείας που θα προκληθεί από κακό χειρισμό των μηχανημάτων, την εναπόθεση υλικών κλπ.
22. Ο Ανάδοχος υποχρεούται με δικές του δαπάνες, χωρίς πρόσθετη αποζημίωση, όπως προ της παραδόσεως προς χρήση του όλου Έργου ή κάθε τμήματός του, να αφαιρέσει και απομακρύνει από τους γύρω χώρους τα απορρίμματα, εργαλεία, ικριώματα, μηχανήματα, υλικά, προσωρινές εγκαταστάσεις μηχανημάτων κλπ. καθώς επίσης να ισοπεδώσει τους χώρους στους οποίους ήταν αποτιθέμενα ή εγκατεστημένα κλπ.
23. Προσωρινά κτίσματα, εργαστήρια, γραφεία κλπ. μπορούν να κατασκευασθούν από τον Ανάδοχο χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση του Εργοδότη. Τα προσωρινά αυτά κτίσματα και έργα θα παραμείνουν στην κυριότητα του Αναδόχου και θα αφαιρεθούν με δαπάνες του μετά από την αποπεράτωση του Έργου.
24. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προμηθεύει και να συντηρεί με δικές του δαπάνες, κατάλληλες εγκαταστάσεις υδρεύσεως, που θα εξασφαλίζουν επαρκή παροχή νερού για τα έργα και τις ανάγκες του προσωπικού.
25. Ο Ανάδοχος επίσης είναι υποχρεωμένος να εγκαταστήσει παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων του και για χρήση των εργαζομένων σε νυχτερινές εργασίες κλπ.
26. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αναλαμβάνει με δικές του δαπάνες την υπεράσπιση της Υπηρεσίας για κάθε εναντίον της αγωγή ή αξίωση, που βασίζεται στον ισχυρισμό ότι η προμήθεια του Αναδόχου ή η χρησιμοποίηση εξοπλισμού, εργαλείων, υλικών ή εφοδίων, αποτελεί παραβίαση διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Αν η χρησιμοποίηση ή η προμήθεια αποτελεί πράγματι τέτοια παραβίαση, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αποκτήσει αμέσως το δικαίωμα της χρησιμοποίησης του εν λόγω διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή να αντικαταστήσει τον εξοπλισμό, εργαλεία, εφόδια ή υλικά ώστε να δοθεί τέλος στην παραβίαση και να αποζημιωθεί η Υπηρεσία για κάθε θετική ζημία της.
27. Όλες οι αρχαιότητες νομίσματα και λοιπά καλλιτεχνικά αντικείμενα οποιασδήποτε φύσεως και αξίας, που ανακαλύπτονται κατά την εκτέλεση του Έργου ανήκουν στο Δημόσιο. Μόλις αποκαλυφθούν τέτοια αντικείμενα ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να το γνωρίσει αμέσως στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και στις αρμόδιες Αρχές και ενώ θα περιμένει τις ενέργειες τους πρέπει μαζί με την αναστολή των εργασιών να παίρνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την ανέπαφη διατήρηση και διαφύλαξη των υπόψη αντικειμένων. Ο Ανάδοχος δεν αποκτά κανένα δικαίωμα και δεν δικαιούται καμιάς αποζημίωσης οποιασδήποτε φύσεως, από την αποκάλυψη των παραπάνω αντικειμένων δεδομένου ότι τα δικαιώματα που αναγνωρίζει ο Νόμος υπέρ του ευρέτη ανήκουν αποκλειστικά στην Υπηρεσία. Για την καθυστέρηση των έργων ή τυχόν διακοπή τους από αυτήν την αιτία έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του Ν. 3669/08.
Τα υλικά που συναντώνται κατά την κατασκευή του Έργου ή προέρχονται από καθαίρεση παλαιών έργων, ανήκουν στην Υπηρεσία. Ο Ανάδοχος δεν αποζημιώνεται για τις δαπάνες εξαγωγής ή διαφύλαξής τους, εκτός αν άλλο τεύχος της Σύμβασης ορίζει διαφορετικά και οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για να αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατό μικρότερη η βλάβη των υλικών κατά την εξαγωγή τους. Χρησιμοποίηση των υλικών από τον Ανάδοχο γίνεται μετά από εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και σύνταξη σχετικού πρωτοκόλλου μεταξύ αυτής και του Αναδόχου.
28. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία εκθέσεις προόδου και εκθέσεις δαπανών, κατά περιοδικά διαστήματα, σύμφωνα με τον τύπο που καθορίζει αυτή. Επίσης ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει οικονομικές, εκθέσεις για αποστολές και αγορές, εκθέσεις για φορτώσεις, φωτογραφίες και οποιασδήποτε άλλες εκθέσεις που θα ζητήσει η Υπηρεσία. Πέρα από το προηγούμενο, η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να προβαίνει σε οποιοδήποτε στατιστικό έλεγχο ήθελε κρίνει αναγκαίο για τις έρευνες της σχετικά με το προσωπικό, τα υλικά, τις μεθόδους εργασίας, την πρόοδο των εργασιών, το εργατικό κόστος κλπ.
29. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί με ακρίβεια και πλήρη ενημερότητα, σύμφωνα με τους εκάστοτε Νόμους, όλα γενικά τα λογιστικά βιβλία, στοιχεία και μητρώα που αφορούν στο προσωπικό που απασχολεί, στους μισθούς, στα ημερομίσθια και τα επιδόματά τους, στις ασφαλιστικές και άλλες εισφορές κλπ., στις απογραφές του εξοπλισμού, των μηχανημάτων, των εργαλείων και υλικών που προσκομίστηκαν στο εργοτάξιο και χρησιμοποιούνται σ' αυτό και γενικά όλα τα βιβλία, δελτία,

- καταστάσεις σχετικές με την πρόοδο των εργασιών, τα διατάγματα, τους συγκριτικούς πίνακες και λοιπά στοιχεία που θα ζητούσε η Υπηρεσία. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να χορηγεί στην Υπηρεσία, μετά από σχετική αίτησή της αντίγραφα από τις εκθέσεις, καταστάσεις κλπ. που αναφέρθηκαν προηγουμένως.
30. Απαγορεύεται αυστηρά στον Ανάδοχο να προβαίνει σε οποιαδήποτε ανακοίνωση ή δημοσίευση σχετικά με το Έργο ή οποιοδήποτε τμήμα του, γραπτή ή προφορική ή με μορφή φωτογραφικών και κινηματογραφικών ταινιών ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.
31. Απαγορεύεται η είσοδος σε επισκέπτες στο Εργοτάξιο, χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδεια της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να διαθέτει όσους φύλακες απαιτούνται για τη φύλαξη του Εργοταξίου.
32. Ο Ανάδοχος υποχρεούται, μετά την αποπεράτωση των εργασιών και πριν από την προσωρινή παραλαβή του Έργου, με δαπάνες του να συντάξει και να υποβάλει εις διπλούν στην Υπηρεσία, εκτός από τα αναφερόμενα στο άρθρο 73 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ) επιμετρητικά τεύχη και στοιχεία και τα εξής:
- Τοπογραφικό διάγραμμα σε κλίμακα 1:200 του συνόλου της επέμβασης και των κατασκευών με υψομετρικές και οριζοντιογραφικές ενδείξεις.
 - Ακριβή σχέδια των κατασκευών και διαμορφώσεων (θεμελιώσεις, κατόψεις, τομές κτλ. σε κλίμακα 1:100, 1:50 ή 1:20, στα οποία θα αναγράφονται οι πραγματικές διαστάσεις, θέσεις, βάθη, διατομές κλπ. πλήρως ανταποκρινόμενα με τα πραγματικά εκτελεσθέντα έργα.
 - Οριστικά αρχιτεκτονικά σχέδια
 - Σχέδια της εγκατάστασης φωτισμού
33. Επίσης οφείλει να προσκομίσει τουλάχιστον 30 φωτογραφίες διαφόρων φάσεων κατασκευής του Έργου, διαστάσεων 9X13 και 18X24, από διάφορες θέσεις λήψης, ώστε ν' απεικονίζεται το Έργο στο σύνολό του.
34. Ο ανάδοχος υποχρεούται, με την υπογραφή της Σύμβασης, με δαπάνες του να κατασκευάσει και τοποθετήσει, κατά τρόπο τεχνικά και αισθητικά άρτιο, πινακίδα με τα στοιχεία του Έργου σε περίοπτη θέση στο εργοτάξιο. Η πινακίδα θα κατασκευαστεί βάσει σχεδίου της Υπηρεσίας, με ελάχιστες διαστάσεις 2,00X3,00 μέτρα και θα αναγράφει τα στοιχεία του Έργου, όπως θα προσδιοριστούν από την Υπηρεσία και με γράμματα που θα επιλεγούν από την Υπηρεσία.
35. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος χωρίς αμοιβή:
1. Κατά την εκτέλεση του έργου να ακολουθήσει τη σειρά εργασιών, όπως αυτή καθορίζεται στις διάφορες φάσεις στην τεχνική περιγραφή του έργου, όπως και στο πρόγραμμα εργασιών που αναφέρεται στο άρθρο 7 της παρούσης Ε.Σ.Υ.
 2. Στην απομάκρυνση κάθε φύσης ακρήστων υλικών μετά το τέλος των εργασιών από τον χώρο του εργοταξίου.
 3. Στην λήψη στοιχείων βάσει των οποίων θα εκτελεσθεί το έργο. Δηλαδή μετά την εγκατάστασή του ορίζεται προθεσμία κατά την κρίση της Επίβλεψης, όχι περισσότερο από 10 ημερολογιακές ημέρες, για τη λήψη των απαιτούμενων για την εκτέλεση του έργου στοιχείων, τα οποία πρέπει μέσα στην παραπάνω προθεσμία να υποβάλει για έγκριση. Όταν περάσει η προθεσμία, ο Ανάδοχος υπόκειται σε ποινική ρήτρα ή κηρύσσεται έκπτωτος.

Άρθρο 15: Ευθύνες Αναδόχου

1. Διευκρινίζεται ότι, τόσο για την εφαρμογή των μελετών, όσο και για την ποιότητα και αντοχή του Έργου μόνος υπεύθυνος είναι ο Ανάδοχος αυτού, οι δε κάθε φύσεως έλεγχοι που θα γίνουν από την Υπηρεσία δεν απαλλάσσουν τον Ανάδοχο της ευθύνης αυτής. Τονίζεται ότι στο Έργο, στο οποίο αναφέρεται η παρούσα Συγγραφή Υποχρεώσεων, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να διαθέτει όργανα και λοιπά μέσα (λειτουργία εργαστηρίου κλπ.) για τον κάθε φύσεως έλεγχο των έργων. Ο Ανάδοχος είναι καθ' ολοκληρία υπεύθυνος για την εκλογή των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν, τη χρησιμοποίηση αυτών και γενικά για την εκτέλεση της εργασίας κατά τους όρους της παρούσας, των οικείων Τεχνικών Προδιαγραφών και λοιπών εγκεκριμένων Συμβατικών Τευχών και σχεδίων.
2. Ο Ανάδοχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος ποινικά και αστικά για κάθε ατύχημα που θα οφείλεται στη μη λήψη απαραίτητων μέτρων ασφαλείας και πλημμελή σήμανση των εκτελουμένων έργων.
3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προσλάβει με δική του ευθύνη και δαπάνες όλο το προσωπικό που απαιτείται για την εκτέλεση του Έργου σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης.

Άρθρο 16: Εργοτάξια και λοιπές εγκαταστάσεις

1. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάζει, συντηρεί και διατηρεί σε λειτουργία, με δικές του δαπάνες, εργοτάξια και λοιπές εγκαταστάσεις που απαιτούνται για την κατασκευή του Έργου και που χρησιμοποιούνται τόσο για διαμονή του προσωπικού, όσο και για γραφεία, συνεργεία, αποθήκες, κτίριο πρώτων βοηθειών κλπ. Οι προηγούμενες εγκαταστάσεις μπορεί να είναι προσωρινές, πρέπει όμως να πληρούν τους όρους υγιεινής, να παρέχουν λογικές ανέσεις και να έχουν νερό πόσιμο, πυροσβεστικές συσκευές και αποχετευτικές και ηλεκτρικές εγκαταστάσεις.
Όλα τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις που θα απαιτηθούν για τους προηγούμενους σκοπούς πρέπει να κατασκευάζονται βάσει σχεδίων που θα εκπονεί ο Ανάδοχος και θα εγκρίνει η Διευθύνουσα Υπηρεσία και θα τοποθετούνται σε κατάλληλες τοποθεσίες, εγκρίνει επίσης η Διευθύνουσα Υπηρεσία. Με την έγκριση αυτή δεν μειώνεται η ευθύνη του Αναδόχου σχετικά με την κατασκευή όλων των κτισμάτων ή τη χρησιμοποίηση των εγκαταστάσεων. Αμέσως όταν η δώσει τους ζητηθέντες ή άλλους χώρους στη διάθεση του Αναδόχου, αυτός υποχρεούται να εκτελέσει με δαπάνες του όλα τα έργα που απαιτούνται, τόσο για τη διαμόρφωση και διευθέτηση των εργοταξίων, όσο και τις προσπελάσεις προς τους χώρους αυτούς.
Μετά το τέλος των έργων οι χώροι εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν από τον Ανάδοχο, αδειάζουν από υλικά, μηχανήματα ή εγκαταστάσεις με δαπάνες του Αναδόχου και παραδίδονται καθαροί.
2. Η διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση των προηγούμενων εγκαταστάσεων ανήκει στον Ανάδοχο και πρέπει να γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς της Δημόσιας Τάξης, ασφάλειας και υγιεινής. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκδίδει λογαριασμούς λειτουργίας των εγκαταστάσεων αυτών και να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή τους.
3. Ο Ανάδοχος πρέπει να διαθέτει γραφείο με κατάλληλο εξοπλισμό και Η/Υ με το απαραίτητο hardware (εκτυπωτή κλπ) στο εργοτάξιο.
4. Ο Ανάδοχος πρέπει να εξασφαλίσει και να διατηρεί κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής για όλο το προσωπικό που απασχολείται στο Έργο. Την εξασφάλιση και συντήρηση των εγκαταστάσεων της υγιεινής θα εγκρίνει η Διευθύνουσα Υπηρεσία. Θα προβλεφθούν επαρκείς και κατάλληλες εγκαταστάσεις στα γραφεία του Αναδόχου, τους καταυλισμούς και σε άλλες τέτοιες θέσεις μέσα στην περιοχή του Έργου ή κοντά σ' αυτή, σύμφωνα με τις οδηγίες και εγκρίσεις που θα δοθούν.
5. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εγκαταστήσει και να διατηρεί σε καλή λειτουργία πυροσβεστικές συσκευές μέσα ή κοντά σε όλα τα κτίρια. Ακόμη, θα εξασφαλίσει χημικούς πυροσβεστήρες που θα τοποθετηθούν κατάλληλα στις εργοταξιακές εγκαταστάσεις. Τα μέτρα που προβλέπονται για την προστασία από φωτιά και την κατάσβεσή τους εγκρίνονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία χωρίς αυτό να μειώνει κατά οποιοδήποτε τρόπο την ευθύνη του Αναδόχου.
6. Ο Ανάδοχος είναι ακόμη υποχρεωμένος να εγκαταστήσει και να διατηρεί σε καλή κατάσταση λειτουργίας και συνεχώς τηλεφωνικό σύστημα που θα εξυπηρετεί τους κυριότερους χώρους του Έργου. Ειδικότερα θα γίνει πρόβλεψη για εγκατάσταση και συντήρηση τηλεφώνου μέσα στα γραφεία του Αναδόχου, στο κέντρο Πρώτων Βοηθειών και σε οποιοδήποτε άλλο σημείο του Εργοταξίου αν απαιτηθεί. Το τηλεφωνικό σύστημα του Αναδόχου θα συνδέεται με το τηλεφωνικό σύστημα της Υπηρεσίας, με τις υπηρεσιακές γραμμές που υπάρχουν ή μέσω ραδιοτηλεφωνικών εγκαταστάσεων. Η χρήση των τηλεφώνων του Αναδόχου θα επιτρέπεται και στους υπαλλήλους της Υπηρεσίας κάθε στιγμή για τις ανάγκες του Έργου.
7. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, εφ' όσον το απαιτήσουν οι αρμόδιες Δημόσιες Υπηρεσίες, να μεριμνά με δαπάνες του για την έκδοση των αναγκαίων οικοδομικών αδειών και την κατασκευή των εργοταξιακών των εγκαταστάσεων και κτιρίων.
8. Ανεξάρτητα από τη γενική υποχρέωση που έχει ο Ανάδοχος να συντηρεί διαρκώς τον εξοπλισμό του και να τον διατηρεί σε κατάσταση που θα παρέχει πλήρη ασφάλεια για τα έργα και το προσωπικό, έχει επιπλέον την υποχρέωση να προσκομίζει για κάθε ανυψωτικό μηχάνημα (γερανός, αναβατήριο κλπ.) για την κατασκευή Έργου, πρόσφατο πιστοποιητικό που να έχει εκδοθεί από ειδικό επίσημο Οργανισμό Ασφάλειας και να αποδεικνύει ότι το μηχάνημα έχει υποβληθεί σε δοκιμές ασφαλείας.
9. Όλα τα βοηθητικά έργα (όπως δρόμοι προσπέλασης στο εργοτάξιο για τη διευκόλυνση του Αναδόχου περιλαμβανομένων όλων των μέτρων υποστήριξης ή οποιαδήποτε άλλης παρεμφερούς εργασίας, εργοταξιακές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, εγκαταστάσεις ύδρευσης και τηλεπικοινωνιών κλπ) θα γίνονται και οι μέθοδοι κατασκευής τους, σε κάθε περίπτωση, θα εγκρίνονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία.
10. Η έγκριση αυτή δεν μειώνει καθόλου την πλήρη ευθύνη του Αναδόχου για τις εν λόγω εργασίες.
11. Ο Ανάδοχος θα έχει το Δικαίωμα να χρησιμοποιεί με δική του ευθύνη τους δρόμους προσπέλασης στο Έργο, που ήδη υπάρχουν. Οποιοδήποτε πρόσθετοι δρόμοι που τυχόν θα απαιτηθούν για την

εκτέλεση του Έργου, θα κατασκευασθούν με δαπάνες του Αναδόχου. Η Υπηρεσία δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι υφιστάμενοι δρόμοι ή για τη συντήρησή τους ή ακόμα για τυχόν κατασκευές που υπάρχουν πάνω σε αυτούς και που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Ανάδοχος για την εκτέλεση του Έργου ή για τη μετακίνησή του προς και από το Εργοτάξιο.

Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται καμία πληρωμή για την κατασκευή των οποιωνδήποτε προσωρινών δρόμων που είναι αναγκαίοι για την εκτέλεση του Έργου, καθώς και για τη βελτίωση, επισκευή ή συντήρηση των δρόμων που ήδη υπάρχουν και των πάνω σε αυτούς κατασκευών και τους οποίους μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Ανάδοχος. Δρόμοι που επηρεάζονται από την εκτέλεση του Έργου θα διατηρούνται ανοιχτοί στην κυκλοφορία με δαπάνη του Αναδόχου, διαφορετικά ο Ανάδοχος θα εξασφαλίζει την προσπέλαση προς το εργοτάξιο με κατάλληλους παρακαμπτηρίους δρόμους. Οποιοσδήποτε ζημιές σε δρόμους προσπέλασης που υπάρχουν ή στις κατασκευές τους, θα επιδιορθώνονται κατά τις υποδείξεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας με φροντίδα και δαπάνη του Αναδόχου.

12. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος σε συνεργασία πάντοτε με τις αρμόδιες αρχές, Οργανισμούς ή τρίτους ή τους ιδιοκτήτες και σύμφωνα με τις οδηγίες τους, να παίρνει με δικές του δαπάνες όλα τα απαραίτητα μέτρα για να μπορεί το κοινό να χρησιμοποιεί ελεύθερα και ανενόχλητα τους δρόμους, τις γέφυρες, τις σιδηροδρομικές γραμμές, τις γραμμές ηλεκτρισμού, τις τηλεγραφικές ή τηλεφωνικές γραμμές, καθώς επίσης και για την προστασία τους ώστε αυτές να μην πάθουν ζημιά λόγω της εκτέλεσης του Έργου. Ακόμη ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, με δικές του δαπάνες να προσλαμβάνει και διατηρεί όλους τους απαραίτητους φύλακες, να προμηθεύεται και συντηρεί όλα τα απαραίτητα σήματα, πινακίδες ή προσωρινές κατασκευές και γενικά να προβαίνει σε κάθε απαραίτητη επισκευή, αντικατάσταση ή κάθε άλλη ενέργεια για να εξασφαλιστεί η παραπάνω ελεύθερη χρήση και προστασία, σύμφωνα με τις υποδείξεις των αρμοδίων Αρχών ή Οργανισμών. Αυτονόητο είναι ότι η ευθύνη για αποζημίωση κάθε τυχόν ζημιάς βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον Ανάδοχο. Η τυχόν συνυπαιτιότητα τρίτων στην πρόκληση ζημιάς στις εγκαταστάσεις και κατασκευές που αναφέρονται παραπάνω δεν έχει νομικό αποτέλεσμα ή επίπτωση για την Υπηρεσία, δεδομένου ότι Ανάδοχος είναι ο μόνος υπεύθυνος ως προς αυτή.
13. Εκτός αν διαφορετικά ορίζεται σε άλλο τεύχος της Σύμβασης ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει, με δαπάνες του, τους χώρους και τα γήπεδα, που θα χρειαστεί για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από αυτή τη Σύμβαση επιπλέον των χώρων και γηπέδων που τυχόν διέθεσε η Υπηρεσία. Η Υπηρεσία δεν θα επιβαρυνθεί σε καμία περίπτωση με οποιαδήποτε δαπάνη, ούτε θα θεωρηθεί υπεύθυνη σχετικά με τις ενέργειες του Αναδόχου για την εξασφάλιση χώρων ή γηπέδων εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά σε άλλο τεύχος της Σύμβασης.
14. Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, καθώς και μετά την αποπεράτωσή τους και μέχρι τη διάλυση του Εργοταξίου του, ο Ανάδοχος θα είναι υπεύθυνος για την διατήρηση της καθαριότητας του χώρου εργασίας, καθώς και για την κατάλληλη απομάκρυνση ή καταστροφή άχρηστων υλικών και άλλων απορριμμάτων σε τοποθεσίες και με τρόπο που εγκρίνουν η Διευθύνουσα Υπηρεσία και οι Δημόσιες Αρχές.
15. Αμέσως μετά την αποπεράτωση του Έργου, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατεδάφισι τις άχρηστες εγκαταστάσεις, τα κτίρια και τα υπόλοιπα βοηθητικά έργα, να απομακρύνει τα υλικά κατεδάφισης και να φροντίσει για τον καθορισμό του Εργοταξίου. Είναι υποχρεωμένος επίσης να προσκομίσει από το Εργοτάξιο τον εξοπλισμό, τα μηχανήματα, τα υλικά και τα εφόδια του, καθώς και όλα τα κατάλοιπα ή απορρίμματα, που προέρχονται από την εκτέλεση του Έργου. Ο Ανάδοχος θα εκτελέσει γραπτή κατεδάφιση, αποκομιδή και εκκαθάριση με ευθύνη, φροντίδες και δαπάνες του, ύστερα από γραπτή έγκριση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και σύμφωνα με τις οδηγίες της.
16. Αν ο Ανάδοχος δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα, αφού πέρασε άπρακτη η λογική προθεσμία που θα δοθεί στον Ανάδοχο για το σκοπό αυτό, να εκτελέσει με δαπάνες και ευθύνη τις εργασίες κατεδάφισης, αποκομιδής και εκκαθάρισης που προβλέπονται στο Άρθρο αυτό.
17. Οι υποχρεώσεις του Αναδόχου για κατεδάφιση και αποκομιδή, που αναφέρονται στο Άρθρο αυτό δεν θα ισχύουν για τα βοηθητικά έργα και τις βοηθητικές εγκαταστάσεις, εφόσον η Υπηρεσία ζητήσει γραπτά από τον Ανάδοχο να περιέλθουν αυτά ολικά ή μερικά στην κυριότητά της μετά την αποπεράτωση του Έργου. Ο Ανάδοχος σε τέτοιες περιπτώσεις δεν θα έχει το δικαίωμα να ζητήσει οποιαδήποτε άλλη αμοιβή ή αποζημίωση εκτός από την πληρωμή της αξίας εκποίησης των υλικών, του εξοπλισμού και των εξαρτημάτων που έχουν ενσωματωθεί στα βοηθητικά αυτά έργα και στις εγκαταστάσεις, τα οποία σε διαφορετική περίπτωση, θα αποκόμιζε ο Ανάδοχος. Το ύψος της αποζημίωσης θα καθορισθεί μεταξύ Υπηρεσίας και Αναδόχου.

Άρθρο 17: Ποιότητα και προέλευση υλικών, έλεγχοι αυτών

1. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προμηθεύεται τα αναγκαία υλικά για το Έργο, που δεν προέρχονται από το ελεύθερο εμπόριο και από θέσεις που καθορίζονται από τη Σύμβασή του.
2. Η δαπάνη για την αποκάλυψη των λατομικών χώρων ή ορυχείων, για τις αποζημιώσεις των ιδιοκτητών τους, για τη χρήση τους καθώς επίσης και οι πιθανές βλάβες ή ζημιές στις ιδιοκτησίες τους, που προέρχονται από την εξαγωγή, μεταφορά και εναπόθεση των υλικών, περιλαμβάνεται στις τιμές μονάδας των αντιστοίχων εργασιών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη Σύμβαση του Έργου.
3. Αν προκύψει πραγματική αδυναμία χρησιμοποίησής εν όλω ή εν μέρει των πηγών λήψεως των υλικών που αναφέρονται στη Σύμβαση, ο Ανάδοχος υποχρεούται να βρει άλλες, η χρήση των οποίων θα γίνει απ' αυτόν ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας. Για τις επί πλέον ή επί έλαττον δαπάνες θα συνταχθούν τιμές μονάδος νέων εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 57 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).
4. Αν στη Σύμβαση δεν προβλέπονται πηγές λήψης υλικών, ο Ανάδοχος υποχρεούται να τις ανεύρει και να τις δηλώσει στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία προ της χρησιμοποίησής τους. Η Επιβλέπουσα Υπηρεσία μπορεί να απαγορεύσει τη χρησιμοποίηση ακαταλλήλων και απρόσφορων θέσεων λήψης υλικών.
5. Για τα υλικά που ο έλεγχος απαιτεί εργαστηριακές εξετάσεις, αυτές γίνονται από το αρμόδιο κρατικό εργαστήριο με μέριμνα και ευθύνη του Αναδόχου.
6. Οι δαπάνες για τις εξετάσεις αυτές καθώς επίσης και κάθε άλλη σχετική δαπάνη τους, βαρύνουν τον Ανάδοχο του Έργου.
7. Προκειμένου για υλικά που προέρχονται από το Δήμο, τα οποία διατάσσεται από την Υπηρεσία να χρησιμοποιήσει ο Ανάδοχος, τα χρησιμοποιεί, ενώ στην περίπτωση πιθανής κακής ποιότητάς τους την ευθύνη φέρει εκείνος που διατάσσει την χρησιμοποίησή τους, ο δε Ανάδοχος ευθύνεται μόνο για την έντεχνη χρησιμοποίησή τους, την αποθήκευση και διαφύλαξή τους με κάθε προσοχή.

Άρθρο 18: Ημερολόγιο Έργου

Κατά την εκτέλεση των έργων καταρτίζεται και τηρείται τεύχος ημερολογίου και βιβλίο καταμετρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 47 του Ν. 3669/08.

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί Ημερολόγιο του Έργου σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το Ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται σε αυτό στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν, αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα για τα προσκομιζόμενα υλικά, για τις εκτελούμενες εργασίες με συνοπτικό τρόπο, για τις εργαστηριακές εξετάσεις, για τις εντολές και παρατηρήσεις του Εντεταλμένου Μηχανικού για τυχόν έκτακτα περιστατικά και για κάθε άλλο σχετικό με το Έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο.

Το ημερολόγιο υπογράφεται από τον Εντεταλμένο Μηχανικό της Υπηρεσίας και τον Επιβλέποντα Μηχανικό ή άλλο εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του Αναδόχου. Το ένα αποσπώμενο φύλλο περιέρχεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Οι εγγραφές στο Ημερολόγιο αποτελούν πληροφοριακά στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, τη δύναμη απασχολούμενου προσωπικού και μηχανημάτων και γενικά για την παροχή εικόνας προόδου του Έργου. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί πάντα να ορίσει την εγγραφή στο ημερολόγιο συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσχεδιάζουν στο συγκεκριμένο Έργο ή να ζητήσει από τον Ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Αν ο Ανάδοχος δεν συμμορφωθεί με τα παραπάνω, το ημερολόγιο θα συντάσσεται από τον Εντεταλμένο Μηχανικό, θα κοινοποιείται στον Ανάδοχο και θα θεωρείται ότι συντάχθηκε από αυτόν (τον Ανάδοχο).

Ειδικότερα στο ημερολόγιο αναγράφονται τα παρακάτω στοιχεία:

1. Ο αριθμός και το είδος των προσκομιζόμενων και εργαζομένων μέσων και μηχανημάτων εν γένει και η εκτελεσθείσα από αυτά εργασία.
2. Ο αριθμός των εργαζομένων και ειδικότητα εργατών και τεχνιτών του Αναδόχου και τα έργα στα οποία ασχολούνται.
3. Οι προσκομιζόμενες ποσότητες των υλικών και οι ποσότητές τους που ενσωματώνονται στα διάφορα τμήματα του έργου, καταχωρημένα κατά κατηγορία εργασιών.
4. Οι καιρικές συνθήκες.
5. Η συμπεριφορά των εκτελεσθέντων έργων ή τμημάτων.

Άρθρο 19: Ποιότητα στα Δημόσια Έργα

Οι εργασίες θα εκτελεσθούν σύμφωνα με το άρθρο 59 του Ν. 3669/08 «Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (ΠΠΕ)».

1. Το ΠΠΕ ενσωματώνει και κωδικοποιεί όλες τις απαιτήσεις των συμβατικών τευχών, περιγράφει τις φάσεις ανάπτυξης του έργου και τις αντίστοιχες δραστηριότητες, είναι σε πλήρη εναρμόνιση και περιλαμβάνει το χρονοδιάγραμμα του έργου, καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης του έργου και τον τρόπο και τις λεπτομέρειες συγκέντρωσης και αρχειοθέτησης των στοιχείων κατά την κατασκευή ώστε, να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας.
Το ΠΠΕ αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο του έργου και παρέχει όλα τα εργαλεία παρακολούθησης του έργου, συγκέντρωσης των στοιχείων, τεκμηρίωσης των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και αρχειοθέτησής τους.
2. Απαιτείται η εκπόνηση και εφαρμογή Προγράμματος Ποιότητας Έργου σε κάθε δημόσιο έργο (Κατασκευή ή Μελέτη), του οποίου ο προϋπολογισμός, αν πρόκειται για κατασκευή, υπερβαίνει το ανώτατο όριο κατά το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις δεύτερης τάξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των αποφάσεων ΔΕΕΠ/οικ.502/13.10.2000 (ΦΕΚ Β΄ 1265), ΔΙΠΑΔ/οικ.611/24.7.2001 (ΦΕΚ Β΄ 1013), ΔΙΠΑΔ/οικ.501/1.7.2003 (ΦΕΚ Β΄ 928) του Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Την ποιότητα των δημοσίων έργων αφορούν και οι παρακάτω αποφάσεις: α) ΔΕΕΠ/οικ.4/19.1.2001 (ΦΕΚ Β΄ 94), β) ΔΕΕΠ/οικ.110/12.5.2003 (ΦΕΚ Β΄ 624) του Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. καθώς και γ) η Δ14/43309/5.3.2001 (ΦΕΚ Β΄ 332) του Υπουργού ΠΕΧΩ.Δ.Ε.
3. Στα δημόσια έργα, που εκτελούνται από όλους τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιτρέπεται, εκτός από τους ελέγχους που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για τα δημόσια έργα, να διενεργούνται έλεγχοι ποιότητας των κατασκευαζόμενων έργων και από ειδικό Σύμβουλο που προσλαμβάνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από σχετικό διαγωνισμό. Με την κοινή απόφαση αριθμ. 64517/Ε.Υ.Σ. 6195/2.10.2003 (ΦΕΚ Β΄ 1539) των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και ΠΕΧΩΔΕ κανονίζονται όλα τα σχετικά θέματα με τον τρόπο διενέργειας των ελέγχων, την υποχρέωση των υπηρεσιών για παροχή στοιχείων και πληροφοριών στο Συμβούλιο, ώστε να διευκολύνεται στο έργο του, την ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους χώρους κατασκευής του έργου και στις πηγές λήψης των υλικών, την ακώλυτη πραγματοποίηση δειγματοληψιών, τη συνεργασία των υπηρεσιών και των εργαστηρίων της ΓΓΔΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ, τον τρόπο αποκατάστασης των διαπιστούμενων ελαττωμάτων και τυχόν επίλυση διαφωνιών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 60 του παρόντος, ή τα καθοριζόμενα στη σύμβαση και ρυθμίζεται κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την αποτελεσματικότητα του ποιοτικού ελέγχου.

Άρθρο 20: Καταβολή εισφορών προς Ι.Κ.Α. και λοιπούς Ασφαλιστικούς Οργανισμούς

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως, εκτός από τις καταβαλλόμενες κάθε φορά νόμιμες εισφορές στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) και τους άλλους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, τις καθοριζόμενες από τους παραπάνω Οργανισμούς, επί των μισθών και ημερομισθίων του προσλαμβανομένου απ' αυτόν εργατοτεχνικού προσωπικού και κάθε φύσεως απασχολούμενου στα έργα προσωπικού του, να μεριμνά για την τακτική μισθοδοσία του πιο πάνω προσωπικού του και των κάθε φύσεως εισφορών και κρατήσεων που βαρύνουν τον εργαζόμενο, ευθυνόμενος σε κάθε περίπτωση παραλείψεως και υποχρεούμενος στην καταβολή των εισφορών με δικές του δαπάνες χωρίς καμία επιβάρυνση του Κυρίου του Έργου.
2. Αν ο Ανάδοχος δεν συνάψει τις παραπάνω ασφάλειες ή δεν καταβάλει τα ασφάλιστρα, η Επιβλέπουσα Υπηρεσία προβαίνει στη σύναψη της ασφαλείας, ή στην καταβολή των ασφαλίσεων σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου και παρακρατεί τις γενόμενες δαπάνες από τους λογαριασμούς του αναδόχου.
3. Βεβαίωση για εκκαθάριση ΙΚΑ προσκομίζει ο Ανάδοχος για κάθε λογαριασμό με τον οποίο πληρώνονται όλες οι εργασίες.
4. Ο τελικός (εξοφλητικός) λογαριασμός θα εκδοθεί μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής του Έργου. Για την εξόφληση του λογαριασμού αυτού υποχρεούται ο ανάδοχος να προσκομίσει στην Υπηρεσία βεβαίωση τελικής εκκαθάρισης του ΙΚΑ.

Άρθρο 21: Περιεχόμενο των τιμών μονάδος του Τιμολογίου

Ειδικές δαπάνες που βαρύνουν τον Ανάδοχο.

Οι τιμές μονάδος του τιμολογίου αναφέρονται στις μονάδες τελειωμένης εργασίας με την προμήθεια όλων των υλικών δηλαδή οι τιμές αυτές καλύπτουν εξ ολοκλήρου τις εργασίες που αναφέρονται στη μελέτη, τις πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές, ανεξάρτητα των μικρών ή μεγάλων δυσχερειών, του αναδόχου μη δικαιουμένου καμίας άλλης πληρωμής ή αποζημιώσεως για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση κάθε εργασίας. Ύστερα από τα παραπάνω σε όλες τις τιμές του τιμολογίου περιλαμβάνονται:

- Οι δαπάνες των απαιτούμενων για κάθε είδος εργασίας υλικών με τη φορτοεκφόρτωση και μεταφορά τους με κάθε πρόσφορο μέσο από τον τόπο προμηθείας ή παραγωγής επί τόπου των έργων, καθώς επίσης και κάθε υλικού μη ρητώς κατονομαζόμενου, αλλά ενδεχομένως απαιτούμενου για την πλήρη εκτέλεση κάθε εργασίας.
- Οι δαπάνες για το απαιτούμενο προσωπικό των συνεργείων και του μηχανικού εξοπλισμού από εργοδηγούς, μηχανοτεχνίτες, χειριστές μηχανημάτων, μηχανοδηγούς, τεχνίτες ειδικευμένους και ανειδίκευτους, για ημερομίσθια αυτών, ημεραργίες, ασφαλίσεις, δώρα εορτών κλπ.
- Οι δαπάνες λειτουργίας των απαιτούμενων για την εκτέλεση κάθε εργασίας μηχανημάτων δηλαδή τα μισθώματα, τα απαιτούμενα καύσιμα και λιπαντικά, καθώς επίσης και η επιβάρυνση λόγω ημεραργιών ή άλλης οποιασδήποτε αιτίας (παραλαβή και επιστροφή μηχανήματος), δυσμενείς καιρικές συνθήκες (βλάβες, εορτές κλπ.) ή επιβάρυνση λόγω επισκευών και συντηρήσεως των μηχανημάτων. Οι δαπάνες παραλαβής, μεταφοράς και επιστροφής των μηχανημάτων και οι δαπάνες εγκαταστάσεως και τα ασφάλιστρά τους.
- Οι πιθανές δαπάνες κάθε είδους για την ασφάλιση των υλικών και αποζημίωση εκτάσεων για την προσωρινή μεταφορά ή αποθήκευση τους.
- Τα έξοδα αποσβέσεως, αποθηκείσεως και φυλάξεως των υλικών και μηχανημάτων.
- Οι δαπάνες εκτελέσεως γενικά ορισμένων εργασιών ή μέρους αυτών με χέρια εργοτεχνιτών, στις περιπτώσεις που η εκτέλεση τους είναι αδύνατη ή δεν ενδείκνυται να γίνει με μηχανήματα ή κρίνεται απαραίτητη για την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας.
- Κάθε δαπάνη που δεν κατονομάζεται ρητά αλλά είναι απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση της εργασίας, όπως αναφέρεται στη σχετική τιμή του τιμολογίου (π.χ. σύσταση εργοταξίου, συντήρηση οδών προσπέλασης προς τα έργα και τις θέσεις λήψεως υλικών, ακώλυτη διεξαγωγή της κυκλοφορίας στην περιοχή του Έργου, κλπ) Καμία αξίωση ή διαμφισβήτηση μπορεί να θεμελιωθεί εκ των υστέρων ή στις ποσότητες των υλικών που εισέρχονται σε κάθε εργασία, στις αποδόσεις των εργοτεχνιτών είτε στις τιμές των ημερομισθίων και υλικών ύστερα από τη συμμετοχή των εργολάβων στη δημοπρασία.

Στο ποσοστό των γενικών εξόδων του Αναδόχου περιλαμβάνονται:

- Οι δαπάνες συμμετοχής στον διαγωνισμό, δημοσιεύσεων διακηρύξεως, κηρύκεια, σύναψη συμβάσεως, εγκαταστάσεων, εκτελέσεως και παραλαβής έργων.
- Οι μισθοί και κάθε είδους αποζημιώσεις, ασφαλίσεις και έξοδα κινήσεως διοικητικού και τεχνικού προσωπικού του αναδόχου.
- Οι δαπάνες ιατρικής περιθάλψεως του προσωπικού του αναδόχου καθώς επίσης και οι δαπάνες για την κανονική λειτουργία των εγκαταστάσεων (ύδρευση, φωτισμός, θέρμανση κλπ).
- Έξοδα ασφαλίσεως ή αποζημιώσεως ατυχημάτων του προσωπικού του εργολάβου καθώς επίσης και κάθε φύσεως αποζημιώσεις προς τρίτους, κάθε είδους φόροι, τέλη, έξοδα εγγυητικών επιστολών, τόκοι κινήσεως κεφαλαίων και λοιπές κάθε φύσεως επιβαρύνσεις.
- Έξοδα εφαρμογής των εγκεκριμένων χαράξεων, δοκιμής των υλικών και κάθε φύσεως δοκιμές για την παράδοση των έργων σε κανονική λειτουργία.
- Έξοδα καθαρισμού των έργων και των εργοταξίων και αποκομίσεως των προϊόντων σε θέσεις επιτρεπόμενες από την Αστυνομία.
- Επίσης βαρύνουν τον Ανάδοχο (α) οι πρόσθετες δαπάνες και επιβαρύνσεις που πιθανόν να προκύψουν κατά το στάδιο της εκτελέσεως των εργασιών από την ανάγκη συγχρόνου εκμεταλλεύσεως πηγών υλικών και από άλλη προγενέστερη εργολαβία, (β) οι δαπάνες των τοπογραφικών εργασιών που απαιτούνται για την εφαρμογή των στοιχείων της μελέτης, για την εκτέλεση γενικά του Έργου και τις επιμετρήσεις δηλαδή αναπασσαλώσεις αξόνων οδών ή αγωγών δικτύου, χωροσταθμίσεις, λήψεις διατομών κλπ. όπου απαιτείται ή αφορά μικροπαραλλαγές υψομετρικές ή οριζοντιογραφικές για τη βελτίωση της κατά μήκος τομής ή της χάραξης, (γ) οι δαπάνες λήψεως φωτογραφιών και λοιπών παραστατικών στοιχείων του εκτελούμενου Έργου, ημερολογίου Έργου και βιβλίου καταμετρήσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ) καθώς επίσης και κάθε άλλη δαπάνη αναγκαία για την έντεχνη και σύμφωνα προς τα συμβατικά στοιχεία, εκτέλεση των εργασιών ή απαιτούμενη για την τακτοποίηση των έργων από πάσης πλευράς σε σχέση με τις κείμενες διατάξεις και κάθε είδους επισφαλή έξοδα και όφελος εργολάβου,

(ε) οι δαπάνες για την κατασκευή, συντήρηση και εν καιρώ καθαίρεση και αποκόμιση των από το Π.Δ. 1073/81 επιβαλλομένων προστατευτικών κατασκευών και περιφραγμάτων του εργοταξίου.

Άρθρο 22: Τοπογραφικές εργασίες, εφαρμογές στο έδαφος

Κάθε εργασία, που κατά την κρίση της Υπηρεσίας είναι αναγκαία για την εφαρμογή των εγκεκριμένων χαράξεων στο έδαφος, εκτελείται επιμελώς από τον Ανάδοχο με τις οδηγίες της Υπηρεσίας που θα ελέγχει και την ακρίβεια της σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς. Οι δαπάνες των παραπάνω εργασιών σε υλικά, μέσα και προσωπικό βαρύνουν τον Ανάδοχο.

1. Ο Ανάδοχος, μετά την εγκατάστασή του στο Έργο υποχρεούται, με βάση τα εγκεκριμένα σχέδια της μελέτης, να προβεί τμηματικά και με δικές του δαπάνες στη χάραξη, πασσάλωση, χωροστάθμιση κλπ των περιγραμμάτων των εκσκαφών. Κάθε πιθανή τροποποίηση της χάραξης θα αποφασίζεται μόνο από την Υπηρεσία και ύστερα από πρόταση του Επιβλέποντα μηχανικού.
2. Ο Ανάδοχος ευθύνεται για την ακριβή τήρηση των τοπογραφικών στοιχείων που του δόθηκαν, καθώς επίσης και για την εξασφάλιση των σταθερών υψομετρικών αφετηριών (REPERES) των αξόνων και των σημείων της χάραξης. Αν δεν υπάρχουν πυκνές σταθερές υψομετρικές αφετηρίες στην περιοχή του Έργου, ο Ανάδοχος οφείλει να τις πυκνώσει με δαπάνη του.
3. Στην περίπτωση κατά την οποία παρουσιαστούν διαφορές μεταξύ των τοπογραφικών διαγραμμάτων της μελέτης και των πραγματικών στοιχείων του εδάφους, ο Ανάδοχος πρέπει να προσαρμόσει κατάλληλα τη χάραξη των περιγραμμάτων μετά προηγούμενη έγκριση της Υπηρεσίας.
4. Ο Ανάδοχος υποχρεούται, πριν από την έναρξη των χωματουργικών εργασιών (γενικές εκσκαφές χώρου, εκσκαφές τάφρων ή τεχνικών έργων κλπ), να μεταφέρει παραπλεύρως και εκτός της ζώνης των εκσκαφών τους πασσάλους και γενικώς τα τοπογραφικά σημεία -σταθερά και μη- που έχουν τοποθετηθεί απ' αυτόν ή υπάρχουν μέσα στην περιοχή αυτή, ενώ παράλληλα θα πρέπει να σημειώσει την οριζοντιογραφική και υψομετρική θέση των νέων πασσάλων κλπ ως προς τους αρχικούς.

Ο Κύριος του Έργου θα χορηγεί, εφ' όσον υπάρχουν, αποσπάσματα πινακίδων κατάλληλα κατά περίπτωση κλίμακας της περιοχής των έργων πάνω στα οποία ο Ανάδοχος θα τοποθετήσει τα διάφορα έργα όπως παραπάνω καθορίζονται. Για τις εργασίες που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, δεν πληρώνεται ιδιαίτερα ο Ανάδοχος, γιατί η δαπάνη τους περιλαμβάνεται στα γενικά έξοδα των τιμών των χωματουργικών εργασιών και των τεχνικών έργων.

Άρθρο 23: Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών, Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.

1. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών συντάσσεται σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά.
2. Αν κατά την κατασκευή του Έργου προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν Έργο, συνάπτεται σύμβαση και για τον κανονισμό τιμών μονάδων των συμπληρωματικών εργασιών εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 57 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ) όπως κάθε φορά ισχύουν.

Άρθρο 24: Λογαριασμοί (Πιστοποιήσεις), Πληρωμές

1. Μετά τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που τυχόν ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των οφειλόμενων σ' αυτόν ποσών από εργασίες που εκτελέστηκαν. Οι λογαριασμοί δεν θα περιλαμβάνουν ημιτελείς εργασίες.
2. Για την πληρωμή της συμβατικής αξίας ειδών που εισάγονται από την αλλοδαπή με διαταγή του Δήμου επιτρέπεται, εφόσον προβλέπεται από τη Διακήρυξη και Σύμβαση, το άνοιγμα ανεκκλήτου τραπεζικής ενεργού πιστώσεως.
3. Οι, στους εκδιδόμενους λογαριασμούς, πληρωμές για εργασίες επί τη βάσει τιμών μονάδας με ποσοστό Γ.Ε. και Ο.Ε. καθώς και δαπάνες για απολογιστικές εργασίες, υπόκεινται στις παρακάτω επιβαρύνσεις:
 - Φόρος Δημοσίου (προπληρωμή κατά νόμο), 1% υπέρ ΤΣΜΕΔΕ, 0.2% υπέρ ΤΣΜΕΔΕ και 0.6% πόρος μέσω ΤΣΜΕΔΕ.
4. Εφόσον δεν έχουν περιέλθει στην Υπηρεσία αποτελέσματα δοκιμών υλικών (3Α, αμμοχάλικο, σκυρόδεμα, ασφαλτικό), γίνεται κράτηση στην αξία των παραπάνω εργασιών σε ποσοστό 30%, η οποία αποδίδεται μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων των δοκιμών.

Ο αριθμός και το είδος των δοκιμών σε θέσεις που υποδεικνύονται από την επίβλεψη είναι:
ΔΙΚΤΥΑ ΥΠΟ ΠΙΕΣΗ

Έλεγχος όλου του δικτύου σε εσωτερική υδραυλική πίεση

ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΑ

Έξι (6) δοκίμια/ ανά ημέρα /έως 150 μ³ από διαφορετικά αυτοκίνητα

Για ποσότητα κάτω από 20 μ³ έως 3 δοκίμια από μία μπετονιέρα

ΥΛΙΚΟ 3Α

Οι προβλεπόμενες από τις ΕΤΕΠ (και τις ΠΤΠ Χ1, Ο150 και Ο155, εφόσον δεν αντιβαίνουν στις αντίστοιχες ΕΤΕΠ).

Άρθρο 25: Τρόπος Επιμέτρησης

1. Η επιμέτρηση και η πληρωμή των εργασιών γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Τιμολόγιο της Μελέτης και στα τεύχη των εγκεκριμένων Ενιαίων Τιμολογίων του ΥΠΕΧΩΔΕ και των αντίστοιχων αναλυτικών τιμολογίων του Υ.Δ.Ε. και σύμφωνα με τις ποσότητες των εργασιών που έχουν πραγματικά εκτελεσθεί.
2. Αν οι εργασίες που εκτελέστηκαν έχουν μικρότερες διαστάσεις των συμβατικών και αυτές γίνουν τελικά δεκτές από την Υπηρεσία τότε τα πρωτόκολλα αφανών εργασιών θα συνταχθούν με βάση τις μικρότερες πραγματικές διαστάσεις.
3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ειδοποιεί και να συνοδεύει τον Επιβλέποντα κατά την επιμέτρηση των εργασιών πριν αυτές καταστούν αφανείς. Τα πάχη σκυροδέματος και ασφαλοτάπητα μπορούν να προκύπτουν και από τα αποτελέσματα των καρότων.
4. Η σύνταξη και υπογραφή των πρωτοκόλλων αφανών εργασιών δεν περιορίζει τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας και της Επιτροπής παραλαβής του Έργου για έλεγχο των ποσοτήτων με επιτόπιο έλεγχο.
5. Για τις μεταφορές χωματισμών και υλικών οδοστρωσίας συντάσσεται επίσης πρωτόκολλο μεταφοράς. Κατά τους υπολογισμούς των όγκων δεν θα λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής επιπλήσματος.
6. Εργασίες που δεν αναφέρονται στον προϋπολογισμό επειδή δεν προβλέφθηκαν να εκτελεστούν (απολογιστικές), θα αποτιμηθούν εάν έτσι επιβάλλεται από τη φύση τους σύμφωνα με το άρθρο 55 του Ν.3669/08.

Άρθρο 26: Βεβαίωση Περαιώσης Εργασιών

Μετά τη λήξη των προθεσμιών περαιώσεως των εργασιών, την οποία αναφέρει εγγράφως ο Ανάδοχος προς την Υπηρεσία, ο Επιβλέπων διενεργεί έλεγχο των εργασιών για να διαπιστώσει αν αυτές έχουν περαιωθεί και υποστεί ικανοποιητικά κάθε δοκιμασία, προβλεπόμενη από τη Σύμβαση και ακολούθως εκδίδεται η Βεβαίωση Περαιώσης.

Άρθρο 27: Χρόνος Εγγυήσεως

Ορίζεται χρόνος εγγυήσεως δεκαπέντε (15) μηνών μετά την πάροδο του οποίου θα γίνει η οριστική παραλαβή του Έργου.

Αν ο Ανάδοχος παραμελήσει τη συντήρηση του Έργου και επέλθει ή επίκειται βλάβη αυτού, τότε καλείται εγγράφως όπως μέσα σε ορισμένη προθεσμία συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του. Αν δεν συμμορφωθεί προς την παραπάνω διαταγή, οι σχετικές εργασίες εκτελούνται από τον Κύριο του Έργου σε βάρος και για λογαριασμό του από τις κατατεθειμένες εγγυήσεις ή από τα οφειλόμενα σ' αυτόν ποσά και σε περίπτωση ανεπαρκείας αυτών, το υπόλοιπο βεβαιώνεται σε βάρος του Αναδόχου με απόφαση του Δημοτικού συμβουλίου και εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοτικών και κοινοτικών εσόδων.

Άρθρο 28: Προδιαγραφές, Εγκύκλιοι, Δοκιμές, Οδηγίες

Κατά την εκτέλεση του Έργου ακολουθούνται κατά σειρά ισχύος οι ΕΤΕΠ, οι Τεχνικές Προδιαγραφές του Έργου, η ΤΣΥ που εγκρίθηκε με την Δ17α/01/93/ΦΝ 437/1.10.2004 Απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ, οι οδηγίες των σχετικών εγκυκλίων του ΥΠ.ΕΣ. και ΥΠΕΧΩΔΕ, και εφαρμόζονται οι αντίστοιχες προς το είδος της

εργασίας και του υλικού, τεχνικές προδιαγραφές του ΥΠ.ΕΣ. και ΥΠΕΧΩΔΕ, όπως αυτές αναφέρονται στις αναλύσεις τιμών ή τιμολόγια.
Ενδεικτικά αναφέρονται:

Για Σκυροδέματα, Ξυλοτύπους, Ικρίσματα, Οπλισμούς

1. Κατά την εκτέλεση κατασκευών από σκυρόδεμα οποιασδήποτε κατηγορίας ποιότητας, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφωθεί πλήρως με τις διατάξεις της από Δ11β/13/95 όπως τροποποιήθηκε με την Δ11/81/95 Απόφασης Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ «περί Κανονισμού για τη Μελέτη και Εκτέλεση Έργων από Οπλισμένο Σκυρόδεμα» και του από 28-3-97 «Κανονισμού Τεχνολογίας Σκυροδέματος - 97» (ΦΕΚ 315/Β/17-4-97), όπως αναθεωρήθηκε με την Δ17α/116/4/ΦΝ429/18.10/6.11.2000 (ΦΕΚ 1329 Β) Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (Έγκριση Ελληνικού Κανονισμού για τη Μελέτη και Κατασκευή Έργων από Οπλισμένο Σκυρόδεμα - ΕΚΩΣ-2000), τις διατάξεις του Π.Δ. 244/29-2-80 (ΦΕΚ 69/Α/28-3-80) "Περί κανονισμού τσιμέντων για έργα από σκυρόδεμα" και την 16462/29 της 11/17.7.2001 Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.
2. Για τα αδρανή υλικά και το νερό έχουν εφαρμογή οι προδιαγραφές "ΕΛΟΤ 408".
3. Αν κατά την εκτέλεση κατασκευών από σκυρόδεμα ο ανάδοχος χρησιμοποιεί έτοιμο σκυρόδεμα, υποχρεούται να συμμορφωθεί πλήρως με την πρότυπη προδιαγραφή της Υπηρεσίας Οικισμού του Υπουργείου Δημοσίων Έργων Δ. 18305/Αύγουστος 1975 "Έτοιμο σκυρόδεμα" (ΦΕΚ 1297/13/10-11-1975), σε ότι δεν καλύπτεται από τον ΕΚΩΣ-2000.
4. Η συμπύκνωση του σκυροδέματος, όλων των τμημάτων της κατασκευής από οπλισμένο σκυρόδεμα θα γίνεται με δονητή, χωρίς καμία πρόσθετη αποζημίωση, γιατί αυτή περιλαμβάνεται στις συμβατικές τιμές του τιμολογίου.
5. Συμπληρωματικά προς τους παραπάνω αναφερόμενους κανονισμούς θα ισχύσουν και οι Γερμανικοί Κανονισμοί DIN 1045, DIN 1048 και DIN 4226.
6. Ο κανονισμός φόρτισης δομικών έργων Β.Δ. από 10-12-54(ΦΕΚ 325 Α).
7. Ο Ελληνικός αντισεισμικός κανονισμός - Έκδοση 2000.
8. Οι ξυλότυποι και τα ικρίσματα θα κατασκευάζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις "περί ασφαλείας των ασχολουμένων μισθωτών στις οικοδομικές εργασίες" Π.Δ.778/26-8-80 (ΦΕΚ 193Α) και τα άρθρα 17, 18, 20, 21, 22, παρ. 12 και 3, τα άρθρα 23, 24, 26 παρ. 1, 2, 4, 5, 8 και τα άρθρα 27, 28, 29, 30, 31 του Π.Δ. 447/1975 (ΦΕΚ 142)
9. Ο Κανονισμός Τεχνολογίας Χαλύβων Οπλισμού Σκυροδέματος (ΚΤΧ) (ΦΕΚ 381/Β/24-3-2000)
10. Είναι υποχρεωτική η τοποθέτηση αποστατών.

Για Σωλήνες

1. Για σωλήνες από σκληρό PVC χρησιμοποιούνται τα πρότυπα (ΕΛΟΤ, ISO, DIN, ASTM κ.λ.π.). Ειδικότερα χρησιμοποιούνται οι Γερμανικοί Κανονισμοί DIN 8061, 8062, 16928, 16929, 19531, 19532, 4102, 53455, 53457, 53505 και 53460. Οι προδιαγραφές ΕΛΟΤ 9, 287, 290, 347, 363, 364, 391, 550 και 551 και οι μέθοδοι που προβλέπονται από τα BS 2782, 1965 (Μέθοδοι 301G - 302A) - ISO R27, R306 - ASTM D 638, 2240, 1525.
2. Για τους σωλήνες αποχέτευσης από PVC τα ΕΛΟΤ 476, 11/79 που ανταποκρίνονται στις διεθνείς προδιαγραφές ISO R/160/71. Οι σύνδεσμοι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του ΕΛΟΤ 47 Β.
3. Για σωληνώσεις από πολυαιθυλένιο (PE), τα γερμανικά πρότυπα DIN 8074/8075 για πίεση λειτουργίας μέχρι 10 atm στους 20°C.

Για καλώδια ισχυρών ρευμάτων

1. Για καλώδια τύπου "NYM" χρησιμοποιούνται ο πίνακας III, άρ.135 κατ.3α των ελληνικών κανονισμών και οι γερμανικοί κανονισμοί VDE 0250, 0233, 0283 και DIN 47705.
2. Για καλώδια τύπου "NYY" χρησιμοποιούνται οι Γερμανικοί Κανονισμοί VDE 0271.

Για σωληνώσεις μεταφοράς νερού ή ηλεκτρικών καλωδίων

Γενικά καθορίζονται κατακόρυφα πρηνή σκάμματος το δε συμβατικό πλάτος θα είναι ανάλογα με το είδος του αγωγού.

Οι εκσκαφές των χανδάκων και οι επόμενες γενικά εργασίες μέχρι και της επιχώσεως αυτών, ιδιαίτερα σε περιοχές που έχουν μεγάλη κυκλοφορία θα γίνονται το ταχύτερο, με σκοπό να μη δημιουργούνται επί μακρό χρόνο ανωμαλίες στην κυκλοφορία πεζών, αυτοκινήτων κλπ.

Ο Ανάδοχος οφείλει κατά την ανόρυξη των χανδάκων να λαμβάνει μερίμνη και δαπάναις του τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη ζημιών στα έργα ή τρίτους και ιδιαίτερα για την πρόληψη ατυχημάτων, όπως:

- Πριν από την έναρξη των εργασιών εκσκαφής να λαμβάνει τις αναγκαίες πληροφορίες από τις αρμόδιες Υπηρεσίες για την πιθανή ύπαρξη και την ακριβή θέση των υπογείων εγκαταστάσεων των οργανισμών κοινής ωφελείας (ΔΕΗ-ΟΤΕ ύδρευση, αποχέτευση κλπ) και να εντοπίζει τις

εγκαταστάσεις αυτές με προσεκτικές τοπικές εκσκαφές και στη συνέχεια να προχωρεί στην εκσκαφή των τάφρων.

- Να φροντίζει τα προϊόντα εκσκαφής να αποτίθενται έξω από το χανδάκι και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να παραμένει ελεύθερη ζώνη εκατέρωθεν του χανδακός για τον έλεγχο και την επιθεώρηση των αγωγών από τον επιβλέποντα και να υπάρχει δυνατότητα κυκλοφορίας πεζών και τροχοφόρων.
- Να τοποθετεί προσωρινές ξύλινες γεφυρώσεις με δικές του δαπάνες για την ασφαλή διάβαση των πεζών πάνω από τα ανοιχτά χανδάκια, όπου κρίνεται αναγκαίο από την Υπηρεσία.
- Να διατηρεί χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση συνεχώς κινητά εμπόδια με προειδοποιητικές πινακίδες για τους πεζούς και εποχούμενους με την ένδειξη "ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ" κλπ. Ο Ανάδοχος κατά τη νύκτα πρέπει να διατηρεί με δική του προσωπική ευθύνη αναμμένα φανάρια στα επικίνδυνα τμήματα και όπου αλλού χρειάζονται αυτά.
- Να εκτελεί χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση, τις αναγκαίες σποραδικές αντιστηρίξεις για την αποφυγή καταπτώσεων. Στις περιπτώσεις δε βαριάς κυκλοφορίας παραπλεύρως του χανδακός θα εκτελούνται ειδικές αντιστηρίξεις ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας.

Ο χαρακτηρισμός των εκσκαπόμενων εδαφών θα γίνεται κατά τη διάρκεια των εκσκαφών και πριν της επιχώσεως των τάφρων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Στην τιμή μονάδος εκσκαφής των χανδακών ή τμημάτων τους με μηχανικά μέσα ή με τα χέρια περιλαμβάνεται και η διαμόρφωση των πρανών και του πυθμένα αυτών, καθώς επίσης και άντληση ύδατος.

Στις περιπτώσεις υπάρξεως μονίμων οδοστρωμάτων θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή, ώστε κατά την εκσκαφή των χανδακών η έκταση της φθοράς των να είναι κατά το δυνατόν ελάχιστη.

Τοποθέτηση αγωγών

Πριν από την τοποθέτηση των αγωγών θα καθαρίζεται επιμελώς η τάφρος, θα ισοπεδώνεται και θα μορφώνεται ώστε να πάρει ο πυθμένας της τις από την εγκεκριμένη κατά μήκος τομή, κλίσεις.

Η καταβίβαση στην τάφρο των αγωγών θα εκτελείται με μεγάλη προσοχή, αφού προηγουμένως εξακριβωθεί ότι δεν υπάρχουν ξένα σώματα μέσα σ' αυτούς.

Πριν από τη σύνδεση των σωλήνων ο Ανάδοχος πρέπει να φροντίζει για την απομάκρυνση των τεμαχίων των σωλήνων που φέρουν ρωγμές ή έχουν υποστεί φθορά ή βλάβη από διάφορους χειρισμούς κατά τις φορτοεκφορτώσεις και μεταφορές.

ΕΦΙΣΤΑΤΑΙ Η ΠΡΟΣΟΧΗ του Αναδόχου ώστε οι αγωγοί, μετά την τοποθέτησή τους, να εμφανίζουν ευθύγραμμα τμήματα οριζοντιογραφικώς και υψομετρικώς. Μετά τον έλεγχο από την Υπηρεσία της σωστής οριζοντιογραφικής και υψομετρικής τοποθέτησής των αγωγών θα δίνεται εντολή για μερική επίχωση του χανδακά μέχρι ύψους 10 εκατ. με άμμο και άλλων 30 εκατ. με προϊόντα εκσκαφής απαλλαγμένα λίθων, πάνω από την ράχη των αγωγών.

Τα πέρατα των κατασκευαζόμενων αγωγών όπως και τα στόμια των διακλαδώσεων τους πρέπει να είναι συνεχώς κλειστά με κατάλληλα πώματα για την πρόληψη εισόδου σ' αυτούς ζυωφίων ή ξένων υλών.

Για κάθε ζημία του αγωγού προ της αποπερατώσεως και επιχώσεώς του από πιθανές καταπτώσεις χωμάτων ή λίθων ή λόγω βροχής ή ενεργείας τρίτων, ευθύνεται ο Ανάδοχος, ο οποίος υποχρεώνεται με δικές του δαπάνες να αποκαταστήσει τις ζημιές.

Εφ' όσον στα εγκεκριμένα σχέδια της μελέτης προβλέπονται φρεάτια δικλείδων (βανών) κ.λ.π. αυτά θα κατασκευαστούν στις προβλεπόμενες από τη μελέτη θέσεις.

Η τοποθέτηση του συνδέσμου στο άκρο του σωλήνα θα γίνεται με τα χέρια με απλή ολίσθηση μέχρις ότου το άκρο του σωλήνα έλθει σε επαφή με το μεσαίο ελαστικό δακτύλιο του συνδέσμου.

Για σωλήνες διαμέτρου Φ 200 μέχρι Φ 350 χιλ. η παραπάνω εργασία θα γίνεται με μοχλό.

Στις θέσεις τοποθέτησής των συνδέσμων θα δημιουργούνται κενά κάτω από τους σωλήνες προς διευκόλυνση της συνδέσεώς τους.

Η καταβίβαση των αγωγών μέσα στο σκάμμα θα γίνεται με τα χέρια για τις μικρές διαμέτρους ή με τη βοήθεια ανυψωτικών μηχανημάτων για τους σωλήνες μεγάλης διαμέτρου.

Η επίτευξη των απαιτούμενων υψομέτρων των αξόνων των αγωγών θα γίνεται με τη χρησιμοποίηση στηριγμάτων από το υλικό του υποστρώματος (άμμο ή προϊόντα εκσκαφής), απαγορευμένης απολύτως της χρησιμοποίησής λίθων.

Κατά την τοποθέτηση των αγωγών θα τηρούνται επακριβώς οι κλίσεις που προκύπτουν από τη μηκοτομή και θα αποφεύγονται οποιεσδήποτε τοπικές κοιλότητες ή εξάρσεις της γραμμής των αξόνων τους.

Πριν από την επανεπίχωση των χανδακών θα γίνεται από την Υπηρεσία λεπτομερής και σχολαστικός υψομετρικός έλεγχος της ράχης των αγωγών.

Οι συνδέσεις των χαλυβδίνων ή χυτοσιδηρών ειδικών τεμαχίων με τους αμιαντοσιμεντοσωλήνες θα γίνεται με χυτοσιδηρούς συνδέσμους (ΖΙΜΠΩ)

Στις περιπτώσεις χρησιμοποίησής αγωγών από σκληρό PVC πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην τοποθέτησή τους μέσα στην τάφρο ώστε να εδράζονται καθ' όλο το μήκος του στο πυθμένα αυτής.

Επιτρέπεται ελαφρά κύρτωση των σωλήνων κατά την οριζόντια έννοια και κατά μέτρο σχετιζόμενο με το διάγραμμα κάμψης.

Μετά την τοποθέτηση και σύνδεση των αγωγών θα γίνει πλήρωση της τάφρου με αμμώδες υπόστρωμα μέχρι ύψους 10 εκ. πάνω από την άνω γενέτειρα του σωλήνα και άλλων 30 εκ. με προϊόντα εκσκαφής απαλλαγμένα λίθων, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του παρόντος άρθρου.

Κατά την εγκατάσταση των αγωγών κάτω από δρόμους θα λαμβάνεται μέριμνα προστασίας των αγωγών. Αυτή συνίσταται στον εγκλεισμό των αγωγών σε προστατευτικό σωλήνα του οποίου τα άκρα θα έχουν κατάλληλα υποστηρίγματα για την εξουδετέρωση των κραδασμών.

Οι δικλείδες (βάνες) του δικτύου των αγωγών καθώς επίσης και οι καμπύλες, διακλαδώσεις και τα υδραυλικά επιστόμια κλπ θα στηρίζονται και αγκυρώνονται με σκυρόδεμα των 300 χλγ. τσιμέντου προς αντιμετώπιση πιθανού υδραυλικού πλήγματος κατά το κλείσιμο των δικλείδων και για την αντιστήριξη των αξονικών δυνάμεων που δρουν κατά μήκος των αγωγών.

Υπόστρωμα από αμμώδες υλικό

Για τη συνεχή και ομοιόμορφη έδραση των σωληνωτών αγωγών σ' όλο το μήκος τους, προβλέπεται η κατασκευή κλίνης (υποστρώματος) από αμμώδες υλικό πάνω στην οποία θα εδράζονται οι αγωγοί. Επίσης με το παραπάνω υπόστρωμα θα διορθώνεται και η κλίση του αγωγού.

Το αμμώδες υλικό θα διαστρώνεται, διαμορφώνεται και συμπυκνώνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης έδραση του αγωγού κατά επίκεντρο γωνία 120°.

Η Υπηρεσία δικαιούται να διατάξει την κατασκευή υποστρώματος και από κοσκινισμένο χώμα προερχομένου από τα προϊόντα εκσκαφής των τάφρων μη δικαιουμένου του Αναδόχου για την περίπτωση αυτή ιδιαίτερης αποζημιώσεως.

Αποκόμιση πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφής

Τα προϊόντα εκσκαφής που θα περισσεύουν και γενικώς τα άχρηστα υλικά που προέρχονται από κατεδαφίσεις παλιών θεμελίων ή τεχνικών έργων, οδοστρωμάτων κ.λ.π. θα αποκομίζονται χωρίς καμία καθυστέρηση μακριά του εργοταξίου προς αποφυγή ανωμαλιών στην κυκλοφορία πεζών και οχημάτων.

Τα προς αποκόμιση υλικά είναι:

- Τα προϊόντα εκσκαφής που περισσεύουν λόγω του όγκου των αγωγών του αμμώδους υποστρώματος και του μονίμου όγκου του επιπλήσματος των γαιών, των υπολοίπων προϊόντων θεωρουμένων ως συμβατικών και αναγκαιούντων για την επίχωση της τάφρου.
- Τα άχρηστα υλικά των κατεδαφίσεων και καθαιρέσεων (οδοστρώματα λιθόστρωτα, παλιά θεμέλια κτισμάτων κ.λ.π.)

Εμπόδια κατά τη διέλευση των αγωγών

Η ύπαρξη εμποδίων πρέπει να διαπιστώνεται από τον Ανάδοχο, εφόσον αυτό είναι δυνατόν πριν από την έναρξη των εκσκαφών, για την πρόληψη ζημιών ή ατυχημάτων, δια της συλλογής των απαιτούμενων πληροφοριακών στοιχείων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Ο Ανάδοχος πρέπει να καταβάλλει ιδιαίτερη προσοχή και να χρησιμοποιήσει κατάλληλο εργατοτεχνικό προσωπικό προς αποφυγή βλάβης στα υπόγεια καλώδια των οργανισμών Κοιν. ωφέλειας (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ύδρευση, αποχέτευση κ.λ.π.) ευθυνόμενος στο ακέραιο για αποκατάστασή τους και πλήρη λειτουργία.

Όταν οι αγωγοί διέρχονται πλησίον στύλων, θα πρέπει να γίνεται ειδική αντιστήριξη της παρειάς της τάφρου στο αναγκαίο μήκος και βάθος σύμφωνα με τα ενδεδειγμένα μέτρα ασφαλείας.

Η ύπαρξη προχείρων ή προσωρινών κτισμάτων (περίπτερα κ.λ.π.) δεν θα αποτελεί κατά κανόνα εμπόδιο στην τήρηση της ενδεδειγμένης θέσεως του αγωγού.

Απρόβλεπτες περιπτώσεις εμποδίων θα αντιμετωπίζονται ανάλογα με τις κάθε φορά ειδικές συνθήκες.

Για τις παραπάνω εργασίες θα καταβάλλονται στον Ανάδοχο οι δαπάνες που δεν καλύπτονται από τις τιμές μονάδος του συμβατικού τιμολογίου.

Δοκιμές στεγανότητας αγωγών κλπ

Μετά την τοποθέτηση και σύνδεση των σωλήνων στους κατασκευαζόμενους αγωγούς και πριν από την επανεπίχωση των τάφρων (χανδάκων), πρέπει να γίνεται απαραίτητος έλεγχος της στεγανότητας και αντοχής σε υδραυλική πίεση των αγωγών και του δικτύου σύμφωνα με τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές DIN 19801 και DVCM 1967 (φύλλο 332).

Ο έλεγχος αυτός θα γίνεται:

Κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο το όριο της πίεσεως των αγωγών από πλαστικούς σωλήνες των 6 και 10 ατμ. ορίζεται σε 150% της πίεσεως λειτουργίας του δικτύου και δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο της ονομαστικής πίεσεως δοκιμής τους δηλαδή των 10 ατμ. για τους πρώτους και 16 ατμ. για τους δεύτερους, με διάρκεια ελέγχου 12 ώρες. Αν δεν παρουσιαστεί διαρροή στους αγωγούς θα ακολουθήσει ο βασικός έλεγχός τους με το ίδιο όριο πίεσεως αλλά με διάρκεια 30 λεπτά για κάθε 100 μέτρα, δοκιμαζόμενου

αγωγού και ελάχιστη συνολική διάρκεια δοκιμής 2 ώρες. Αν πάλι δεν παρουσιαστεί πτώση της εφαρμοζόμενης πίεσεως κατά $0,1 \text{ χλγ/cm}^2$ και συγχρόνως δεν υπάρχουν παραμορφώσεις στο δίκτυο θα λάβει χώρα ο τελικός έλεγχος του δικτύου με τα ίδια στοιχεία του βασικού ελέγχου από απόψεως πίεσεως και διάρκειας.

Οι δύο πρώτοι έλεγχοι αφορούν μεμονωμένους αγωγούς ή μικρά δίκτυα υδρεύσεως, ο δε τρίτος αφορά κυρίως μεγάλα δίκτυα που αποτελούνται από πολλά τμήματα αγωγών.

Εφ' όσον όλα τα σημεία συνδέσεως των επιμέρους τμημάτων του δικτύου είναι στεγανά ο Ανάδοχος με εντολή της Υπηρεσίας υποχρεώνεται να προβεί στην επανεπίχωση των τάφρων, αφού προηγουμένως ξεπλύνει προσεκτικά όλους τους αγωγούς του δικτύου.

Κατά την δοκιμή σε υδραυλική πίεση των αγωγών απαγορεύεται κάθε είδους εργασία μέσα στην τάφρο για λόγους ασφαλείας των εργαζομένων. Αν κατά τη δοκιμή στεγανότητας διαπιστωθούν ελαττώματα στον αγωγό ή στις συνδέσεις θα επανορθώνονται αμέσως από τον Ανάδοχο χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση. Επίσης υποχρεώνεται ο Ανάδοχος να αντικαταστήσει τους σωλήνες που υπέστησαν ζημιές κατά το χρονικό διάστημα της δοκιμής. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το μήκος των δοκιμαζόμενων αγωγών ή τμημάτων τους είναι πολύ μεγάλο τότε θα γίνεται τμηματικός έλεγχός τους επί μήκους 500 μέτρων.

Μετά τον επιτυχή έλεγχο σε στεγανότητα και υδραυλική πίεση των αγωγών θα συντάσσεται πρωτόκολλο δοκιμής που θα υπογράφεται από τον Επιβλέποντα και τον Ανάδοχο.

Για τον παραπάνω έλεγχο των κατασκευαζόμενων αγωγών ο Ανάδοχος πρέπει να διαθέτει υδραυλικό πιεστήριο (πρέσα) το οποίο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με στεγανή βαλβίδα αντεπιστροφής, κρουνό και μανόμετρο ακριβείας. Επίσης πρέπει να υπάρχει σ' αυτό και επαρκής χώρος για την τοποθέτηση και δευτέρου μανομέτρου για τον έλεγχο αγωγού από τον Κύριο του Έργου. Το υδραυλικό πιεστήριο θα τοποθετείται στο χαμηλότερο σημείο του ελεγχόμενου αγωγού. Κατά την πλήρωση δε του αγωγού με νερό δεν πρέπει να μείνουν θύλακες αέρος μέσα σ' αυτόν.

Επιχώσεις τάφρων

Η επίχωση των τάφρων θα γίνει σε δύο στάδια.

Πριν από την δοκιμή στεγανότητας του αγωγού θα γίνει προστατευτική επίχωση του αγωγού μέχρι ύψος 0,10 μ. από την πάνω γενέτειρα του (ράχη) με άμμο και άλλων 0,30 μ. με προϊόντα εκσκαφής απαλλαγμένα λίθων και σ' όλο το μήκος του εκτός από τα σημεία συνδέσεως των σωλήνων μεταξύ τους.

Κατά την εκτέλεση της στρώσεως αυτής θα καταβληθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε το υλικό της επίχωσης να μην περιέχει λίθους και κροκάλες.

Μετά την περαίωση της εργασίας αυτής και την επιτυχή δοκιμή στεγανότητας του αγωγού θα γίνει η τελική επίχωση του ορύγματος.

Η επίχωση θα εκτελείται κατά στρώσεις μέσου πάχους 0,30 μ. και θα συμπυκνώνονται κατά τρόπο ικανοποιητικό και τέτοιο βαθμό ώστε να μη παρουσιάζονται μελλοντικά καθιζήσεις αυτής και ιδιαίτερα όταν οι αγωγοί τοποθετούνται μέσα στο κατάστρωμα οδού ή εγκαρσίως αυτού.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να καταβάλλεται από τον Ανάδοχο, έτσι ώστε να αποκλείεται κάθε πιθανή μελλοντική καθίζηση της επιχώσεως και μάλιστα στις περιπτώσεις ανακατασκευής οδοστρωμάτων.

Στις περιπτώσεις διασταύρωσης της τάφρου με δρόμους πυκνής κυκλοφορίας ή ανάγκης ταχείας αποκαταστάσεως διαβάσεων για τους πεζούς ο Ανάδοχος υποχρεούται, όπως διαθέτει σε ικανό αριθμό μεταλλικές πλάκες για την προσωρινή επικάλυψη του ορύγματος για την ασφαλή κυκλοφορία πεζών και τροχοφόρων.

Έλεγχοι και δοκιμές

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος μετά την τμηματική ή ολική αποπεράτωση των εγκαταστάσεων και πριν από την εκτέλεση οικοδομικών ή άλλων εργασιών που καταστούν αφανή τα τμήματα της εγκατάστασης και πριν από την παραλαβή των έργων, να πραγματοποιήσει με δικά του μέσα, όργανα και δαπάνες (εκτός από την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος) κάθε φύσης ελέγχους και δοκιμές που προβλέπονται σε κάθε τμήμα της Τ.Σ.Υ για κάθε είδος εγκατάστασης ή θα ζητηθούν από τον Επιβλέποντα Μηχανικό.

Οι δοκιμές γίνονται πάντα με την παρουσία του Επιβλέποντα Μηχανικού και Διπλ. Μηχανολόγου Ηλεκτρολόγου του Αναδόχου.

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τα αναγκαία κατά την κρίση του ή την κρίση του Επιβλέποντα Μηχανικού όργανα ελέγχου, υλικά, μικροϋλικά καθώς και τις εγκεκριμένες από τους κατασκευαστές αποδόσεις και καμπύλες απόδοσης και να εκτελέσει με δικό του προσωπικό τις δοκιμές.

Τα όργανα ελέγχου που θα φέρει ο Ανάδοχος πρέπει να είναι σε άριστη κατάσταση έτσι που να πείθουν ότι δίνουν ακριβείς μετρήσεις.

Η δαπάνη για την προμήθεια, προσκόμιση, διάθεση των οργάνων ελέγχου, των υλικών και μικροϋλικών που απαιτούνται καθώς και για κάθε απαιτούμενη εργασία βαρύνει τον Ανάδοχο του έργου. Ειδικά δεν περιλαμβάνονται στην παραπάνω δαπάνη η παροχή και κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος, όπως και η παροχή και κατανάλωση νερού που βαρύνουν τον Εργοδότη.

Αν κατά την εκτέλεση δοκιμών δεν διαπιστωθεί ανωμαλία, θα συνταχθεί πρωτόκολλο δοκιμών που θα υπογραφεί από τον Επιβλέποντα και τον Ανάδοχο με τις τυχόν παρατηρήσεις του Επιβλέποντα, το οποίο θα αποτελέσει στοιχείο για την προσωρινή παραλαβή των εγκαταστάσεων.

Γιαννιτσά 10-12-2013

ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ

**ΜΠΑΝΤΟΥΛΑ ΑΣΗΜΙΝΑ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ**

ΕΛΕΓΧΘΗΚΕ - ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

**ΑΔΑΜΙΔΟΥ ΛΟΥΤΣΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρο 1: Αντικείμενο της Συγγραφής.....	1
Άρθρο 2: Ισχύουσες διατάξεις	1
Άρθρο 3: Ορισμοί, Συμβατικά στοιχεία.....	1
Άρθρο 4: Εγγυήσεις, Προθεσμίες, Ποινικές Ρήτρες, Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του Έργου	2
Άρθρο 5: Πρόσκαιρη διακοπή εκτέλεσης του έργου	3
Άρθρο 6: Μελέτη των συνθηκών του Έργου	4
Άρθρο 7: Έκπτωση του Αναδόχου.....	4
Άρθρο 8: Τόπος διαμονής Αναδόχου, Ορισμός αντικλήτου.....	5
Άρθρο 9: Εκπροσώπηση, Επιβλέπων μηχανικός του Ανάδοχου	5
Άρθρο 10: Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο*.....	7
Άρθρο 11: Ασφάλιση προσωπικού και μηχανημάτων, Ατυχήματα, Ζημίες, Μέτρα ασφαλείας	13
Άρθρο 12: Συντονισμός Εργασιών	17
Άρθρο 13: Διοίκηση του Έργου, Εντεταλμένος Μηχανικός της Υπηρεσίας	18
Άρθρο 14: Γενικές υποχρεώσεις του Αναδόχου.....	19
Άρθρο 15: Ευθύνες Αναδόχου	22
Άρθρο 17: Ποιότητα και προέλευση υλικών, έλεγχοι αυτών	25
Άρθρο 18: Ημερολόγιο Έργου.....	25
Άρθρο 19: Ποιότητα στα Δημόσια Έργα	26
Άρθρο 20: Καταβολή εισφορών προς Ι.Κ.Α. και λοιπούς Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	26
Άρθρο 21: Περιεχόμενο των τιμών μονάδος του Τιμολογίου	26
Άρθρο 22: Τοπογραφικές εργασίες, εφαρμογές στο έδαφος	28
Άρθρο 23: Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών, Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.	28
Άρθρο 24: Λογαριασμοί (Πιστοποιήσεις), Πληρωμές.....	28
Άρθρο 25: Τρόπος Επιμέτρησης.....	29
Άρθρο 26: Βεβαίωση Περαίωσης Εργασιών	29
Άρθρο 27: Χρόνος Εγγυήσεως.....	29
Άρθρο 28: Προδιαγραφές, Εγκύκλιοι, Δοκιμές, Οδηγίες	29